

Fotó: Németh Zsolt

Negyedszázados nyugdíjpénztár

Az idei évben ünnepli alapításának 25. évfordulóját a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár. 1995. november 20-án alakult meg a szervezet jogelődje, a Ferrum Önkéntes Kölcsönös Biztosító Nyugdíjpénztár. A jubileum alkalmából totó kitöltésére invitálják az olvasókat.

2. oldal

Negyven bringa már gazdára talált

Orosz Tamás, a VÉD-SZ Kft. dunaferres létesítményi tűzoltóságának beosztott tűzoltója mintegy huszonöt éve a kerékpárjavítás szerelmese. A biciklik „bütykölése” mára összefonódott a jótékonykodással is, hiszen rászorulók kapják meg az általa rendbe rakott kerékpárokat.

5. oldal

A kitartó és következetes munkában hisznek

Nyolc éve immár, hogy megszületett az ötlet, majd testet öltött és létrejött Dunaújvárosban a futsalcsapat, amely azóta megjárta a csúcspontokat, és most vitathatatlanul a legnehezebb időszakát éli. Hogyan tovább dunaújvárosi futsal?

9. oldal

Történetek az ünnepekre

Évek óta tartó hagyomány, hogy lapunk karácsonyi melléklettel jelentkezik decemberben. Ezúttal is írásainkkal szeretnénk megköszönni olvasóinknak a mögöttünk álló évet, annak ellenére, hogy a vírushelyzet és a vállalat nehéz helyzete miatt is más hangulatú az idei ünnep.

12. oldal

Megbízható partner az öngondoskodásban

■ FELELŐS GAZDÁLKODÁS, MEGALAPOZOTT DÖNTÉSEK

Az idei évben ünnepli alapításának 25. évfordulóját a Gyöngyház Önkéntes nyugdíjpénztár.

Annak idején helytörténeti és gyártörténeti értékű momentum volt a DUNAFERR vállalatcsoport életében, hogy létrejött a jelenlegi Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár jogelődjeként a Ferrum Önkéntes Kölcsönös Biztosító Nyugdíjpénztár. 1995. november 24-ei számában a vál-

latali lap arról számolt be, hogy mintegy kétéves szervezési-előkészületi időszak után az 1995. évi bérmegállapodás megkötésekor vált hivatalossá a pénztár létrehozásának szándéka. Az alakuló közgyűlésre 1995. november 20-án 14 órai kezdettel került sor, amelyet a Vasmű Klub színháztermébe hívtak össze. A résztvevő 34 pénztártagjelöltet *Horváth István*, a DUNAFERR elnök-vezérigazgatója köszöntötte és jelezte,

hogy a vállalat életében mérföldkő a Ferrum nyugdíjpénztár megalakítása, amely újabb tanúságtétele a dolgozókról való gondoskodásnak. Utalt arra is, hogy a pénztár önálló gazdálkodó egység lesz. A kellő létszámot a vállalatcsoport munkavállalói, míg a működtetéshez szükséges szakértelmet a megválasztandó bizottságok garantálják a továbbiakban. Az alakuló ülésen előbb megvitatták, szakértők bevonásával pontosították, majd elfogadták a nyugdíjpénztár alapszabályát. (A dokumentumot a Dunatáj Kiadói Kft. nyomtatott formában megjelentette, amit később minden pénztártag megkapott.) Titkos szavazással megválasztották a pénztár igazgatótanácsának tagjait. A közgyűlés elfogadta az induló gazdálkodási és pénzügyi tervet, valamint az Érdekegyeztető Tanácsban kötött megállapodásnak megfelelően döntött abban is, hogy a pénz-

A DunaFerr hetilap 1995. október 24-ei száma címlapon számolt be a nyugdíjpénztár megalapításáról

tártag vasműs dolgozók munkáltató által átvállalt 1995. évi tagdíját mindenkinek a havi alapbér öt százalékának megfelelő összeggel könyvelik el.

Az időközben eltelt huszonöt év alatt a pénztár felelős gazdálkodással, megalapozott pénzügyi döntésekkel, takarékos működéssel óvta és gyarapította a tagság vagyonát, miközben rendre a legsikeresebben teljesítő nyugdíjpénztárak között tartották számon. Remélhetőleg a sikertörténet a következő 25 évben is folytatódhat!

Tisztelt Pénztártagunk!

Az Önkéntes Nyugdíjpénztári befizetések jelentős kedvezményeket élveznek.

Éljen a lehetőség! Fizessen be **2020. december 31-ig nyugdíjpénztári egyéni számlájára, és kérje az adókedvezmény jóváírását!**

Az SZJA-törvény értelmében 2020. évre vonatkozó személyi jövedelemadó-bevallásban továbbra is érvényesíthető a **20%, max. 150.000 Ft adókedvezmény** a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztárba a pénztártag egyéni számlájára az **adóévben befizetett valamennyi összeg** után. 2020 évben az adókedvezmény a munkáltatók által befizetett hozzájárulás után is igénybevehető!

Az SZJA-bevallásban tett rendelkezés alapján a NAV a megjelölt nyugdíjpénztári egyéni számlára fogja átutalni az összeget. Ez azt jelenti, hogy az átutalt adó-visszatérítés összege – költséglevonás nélkül – az Ön pénztári megtakarításait fogja gyarapítani.

A befizetés történhet az alábbi módok valamelyikén:

- a pénztártag saját bankszámláját vezető bankfiókjában megbízást ad az eseti befizetés átutalására;
- CIB Bank bankfiókjának pénztárában a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár bankszámlájára történő eseti befizetés;

A Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár bankszámlaszáma:

CIB Bank Zrt 10700024-04297705-51100005

A közleményben kérjük megjeleníteni a pénztártag nevét, tagsági azonosítóját, illetve, hogy eseti befizetésről van szó.

A Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár év végi ügyfélfogadási rendje:

2020. december 12., szombat munkanap	8.00-12.00
2020. december 23., szerda	9.00-12.00
2020. december 24., csütörtök	ZÁRVA
2020. december 25., péntek	ZÁRVA
2020. december 28., hétfő	8.00-15.00
2020. december 29., kedd	8.00-15.00
2020. december 30., szerda	8.00-15.00
2020. december 31., csütörtök	8.00-11.00
2021. január 1., péntek	ZÁRVA
2021. január 4., hétfő	7.30-15.00

Gondtalan jövőt kívánunk!

Év végi nagyjavítás a Lemezalakítóműben

■ VESZTESÉGIDŐ-CSÖKKENTŐ BERUHÁZÁS AZ ELIN-GYÁRTÓSORON

December 23-án indul és a tervek szerint öt munkanapon át tart az idei évi nagyjavítás a Lemezalakítóműben.

Mint azt *Kozma Gyula* gyárvezető röviden összefoglalta, a gyártósorok december 23-án reggel 6 órakor állnak le, majd megkezdődnek a munkálatok. Ahogyan a korábbi években, így idén is a saját gyártóművi karbantartói létszám közreműködésével végzik el a feladatokat, külső munkaerő bevonása nélkül. A hasítóberendezést két nappal korábban állítják meg, hiszen annak az év végére már

termelnie kell, hogy a januári újrainduláshoz megfelelő mennyiségű hasított szalag alapanyag álljon rendelkezésre.

A hat gyártósoron a szokásos karbantartási-javítási munkálatokat végzik el, amelyek az üzembiztos további működéshez szükségesek. Ebbe beletartozik többek között a teljes gépsorok mosása-takarítása, az emulziórendszer átvizsgálása az emulziócsatornák rendbetételével, valamint a szükséges gépészeti és villamos karbantartási és javítási munkálatok elvégzése. Egy területen beruházási téma is megvalósul: az ELIN-gyártósoron megtörténik egy új, korszerűbb előtét-hajtómű beépítése. A fejlesztés a termelési programban szükséges átállási idők csökkentésének révén a teljes gyártási folyamat veszteségidő-csökkentésére hatással lesz a gyártóműben.

Kedves Olvasóink!

A Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár 25 éves jubileuma alkalmából egy kis játékra invitáljuk Önöket. Küldjük el nekünk az alábbi totó helyes megfejtését, és nyerjük meg a 3 ajándékcsomag egyikét, illetve a fődíjat, a pénztár egyik munkatársa által készített egészséges és finom „mindenmentes” nyers tortát!

Megfejtéseiket január 10-éig a dunaferrmagazin@isd-dunaferr.hu e-mail címre várjuk. Kérjük, ne felejtsek el feltüntetni az e-mailben teljes nevüket és telefonszámukat!

*Boldog születésnapot,
Gyöngyház!*

1. Melyik évben alakult a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár?

- a) 1994.
- b) 1995.
- c) 1996.

2. Mi volt a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár eredeti neve?

- a) Vasakarat Nyugdíjpénztár
- b) Vasművek Nyugdíjpénztár
- c) Ferrum Nyugdíjpénztár

3. Hol volt a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár első irodája?

- a) Dunafer Igazgatósági Épület 26-os iroda, az ebédlő mellett
- b) Dunaferr Igazgatósági Épület Kultúrterem
- c) Dunaferr ENSZ épülete

4. Melyik évben vált nyitottá a pénztár és lehetett bárki a tagja (akár nem dunaferr dolgozó is)?

- a) 1998.
- b) 1999.
- c) 2000.

5. Melyik évben változott a pénztár neve Gyöngyházra?

- a) 1996.
- b) 1997.
- c) 1998.

6. A befizetett tagdíj hány százaléka igényelhető vissza a NAV-tól adókedvezményként?

- a) 15%
- b) 20%
- c) 25%

7. Mi a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár jelenlegi címe?

- a) 2400 Dunaújváros, Vasmű út 39. II. 202.
- b) 2400 Dunaújváros, Vasmű tér 1-3.
- c) 2400 Dunaújváros, Építők útja 2.

8. Hány éves pénztártagság kell ahhoz, hogy a nem nyugdíjas pénztártag először igényelhesse a számlájáról kifizetést?

- a) 10 év
- b) 15 év
- c) 20 év

9. Örökölhető-e a nyugdíjpénztári számlán megtakarított vagyon?

- a) igen
- b) nem
- c) csak ha külön nyilatkozik a pénztártag

10. Mi a Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztár honlapjának címe?

- a) www.gyongyhaz.hu
- b) www.gyongy.hu
- c) www.gyongyhaznyp.hu

11. Hány fő alkalmazott dolgozik a Nyugdíjpénztárnál?

- a) 3 fő
- b) 5 fő
- c) 8 fő

12. Milyen gyakran kérhető kifizetés az egyéni számláról a 10 év eltelte után?

- a) 3 évente
- b) 5 évente
- c) 7 évente

13. Milyen gyakran kerül hozamjövírás az egyéni számlákra?

- a) havonta
- b) negyedévente
- c) félévente

+1. A Gyöngyház Önkéntes Nyugdíjpénztárnak 25 éves fennállása alatt hány ügyvezető igazgatója volt?

- a) egy
- b) kettő
- c) három

Sikeres audit a nehézségek ellenére

■ MINDHÁROM IRÁNYÍTÁSI RENDSZER TANÚSÍTÁSA RENDBEN VAN

Újabb egy év telt el a 2019-ben, a DNV GL Business Assurance Magyarország Kft. által megtartott ISO 9001 Minőségirányítási Rendszer (MIR), ISO 14001 Környezetközpontú Irányítási Rendszer (KIR) és ISO 45001 Munkahelyi Egészségvédelmi és Biztonsági Irányítási Rendszer (MEBIR) felügyeleti audit óta, amely különlegessége az BS OHSAS 18001-ről az ISO 45001-re történő átállás volt.

Idén a november 9-től 13-ig tartó audit keretében történt meg

az ISD DUNAFERR Zrt. és az ISD Power Kft. irányítási rendszerének a fenti szabványok szerinti újbóli felülvizsgálata.

Sajnos, az ez évi audit is rendhagyó volt, hiszen a ne-

hez működési körülmények következtében egyre összetettebb napi feladatok, és a COVID -19 járvány miatti előírások betartása mellett kellett egy három rendszerszabványt magába fog-

laló és több területet érintő auditot lefolytatni.

Az auditot távaudit formájában folytatták le a DNV GL auditorai által. Online felületen, a Microsoft Teams alkalmazásával történt az auditorok és az auditált területek között a kommunikáció, akárcsak a kért auditbizonyítékok bemutatása.

A vizsgálat része volt az irányítás szakterületein túl a Hideghengermű, Fémbevonómű, a Lemezalkítómű valamint az ISD Power Kft. és üzemei szabványkövetelményeknek megfelelő működésének vizsgálata is.

A fenti, szokatlan körülmények ellenére mindkét vállalat kollektívája ismét bizonyította elkötelezettségét, szakmai hozzáértését és így sikeresen megőrizték mind a három irányítási rendszerre érvényes tanúsítványukat.

Nyitva van a veszélyhelyzeti tartózkodó

■ 50 FÉRŐHELY SZÜKSÉG ESETÉRE A KULTÚRTEREMBEN

Továbbra is használatra kész állapotban van a Kultúrteremben kialakított veszélyhelyzeti átmeneti tartózkodási hely.

A márciusban létrehozott szálláshelyen kulturált körülmények között tölthetik pihenőidejüket azok az egészséges munkatársaink, akik esetleg akadályoztatva vannak a hazajutásban, illetve vírusfertőzött családtagjaik miatt nem megoldott a biztonságos otthoni tartózkodásuk.

A veszélyhelyzeti tartózkodó azoknak a kollégáknak nyújt átmeneti tartózkodási-pihenési lehetőséget, akik a járványügyi helyzethez köthető okokból (kijárási tilalom, tömeges

megbetegedés, váltótárs hiánya, távoli lakhely stb.) két munkavégzési periódus között nem tudnak otthonukba eljutni és a folyamatos termelés biztosítása érdekében munkájukra szükség van. Fontos tudnivaló, hogy a helyiség

használati célja az egészséges, munkára alkalmas munkavállalók tartózkodási helyének biztosítása, és nem a betegellátás!

A tartózkodó összesen 50 fő fogadására alkalmas. Két férőhelyes, praktikus beren-

dezt szobákban tudják elhelyezni a jelentkezőket, közös étkezőrésszel, valamint az épület előtt zuhany- és WC-konténerekkel. A földszinten 40 férfi, az emeleten pedig 10 nő számára van hely a létesítményben. A munkáltató tisztálkodószereket, azonnali hideg ételkészletet, napi háromszori étkezést és ballonos ivóvizet is biztosít a szállást igénybe venni kényszerülő kollégák számára.

A használat szabályait, valamint a létesítmény házirendjét a munkahelyi vezetőknél is megtalálhatják az igénybevétel iránt érdeklődők. Munkanapokon a gyárvezetők, munkaszüneti napokon a műszakos üzemezők kérhetik dolgozóik elhelyezését a veszélyhelyzeti tartózkodóban.

Felajánlott kerékpárokat javít rászorulóknak

■ NEGYVEN BRINGA MÁR GAZDÁRA TALÁLT

Orosz Tamás, a VÉD-SZ Kft. dunaferres létesítményi tűzoltóságának beosztott tűzoltója mintegy huszonöt éve a kerékpárjavítás szerelmese. A biciklik „bütykölése” mára összefonódott számára a jótékonykodással is.

Tamás a város több kerékpárjavító és -értékesítő boltjában is dolgozott, de a szezon végeztével mindig volt szabad kapacitása, ezért idén úgy érezte, eljött az idő, hogy a lépcsőházuk régi mosókonyháját a pincében átalakítsa saját biciklijavító műhelyévé. Egyszer valaki felajánlott egy biciklit neki, hogy ha megszereli, akkor azt adják oda egy olyan családnak, gyerekeknek, aki rászorul, akinek a szülei nem engedhetik meg maguknak új kerékpár vásárlását.

– És szerencsére a lavina megindult, sorban jöttek, jönnek a felajánlások, én javítom, működőképes állapotba hozom a régebbi kerékpárokat, így mármár a negyvenediknél tartok – mondja örömmel Tamás.

A szereléshez szükséges anyagot vagy használt alkatrészből oldja meg, vagy azt megveszi felajánlásként. Sok személyes történet részese lett ezáltal: volt egy hölgy, aki anyaotthonban lakva kérte a biciklit kislányának, és két gyermekét egyedül nevelő anyja is kért már segítséget tőle. Érdekes, hogy inkább nők szokták megkeresni, írni neki. A megjavított kerékpárokat az érdeklődők közül időrendi-jelentkezési sorrendben adja oda Tamás, mindeközben igyekszik megjegyezni, ha valakiknek méret, vagy típus szerint lenne szüksége egy-egy biciklire.

– Volt már arra is példa, hogy a bicikli mellé a kisfiam

Orosz Tamás egy pincehelyiségben berendezett kis javítóműhelyében teszi biztonságos közlekedésre alkalmassá a felajánlott bicikliket

régi cipőit vagy gyerekjátékaikat is odacsomagoltam, mert úgy éreztem, azok így jó helyre kerülnek – emlékszik vissza egy személyesebb történetre Tamás. Szerencsére renge-

Orosz Tamás, a DSZC Dunaferri Szakközépiskolában alapszakmája szerint villanszerelőnek tanult, egy ideig dolgozott is tanult szakmájában, majd a város

tegy pozitív visszajelzésben részesült, kedves viszonzásként kapni szokott csokit, édességeket is. Barátaiktól, és egy-egy cégtől szerszám-felajánlásokat is kapott már, hogy ezzel

két kerékpárboltjában is bicikliket szerelt főállásban. Utána jött a tűzoltóság, ahol mintegy húsz éve teljesít szolgálatot, ebből kilenc éve a dunaferres létesítményi tűzoltóságnál. Emellett rendezvényszervező cégeknél segít az építési, bontási és a lebonyolítási feladatokban, miközben vízimentő, mentőbúvár végzettséggel is rendelkezik. Szeret sportolni, régebben triatlonozott, tűzoltókéként rendszeres résztvevője volt a tűzoltósági lépcsőfutásoknak. Mostanában futni jár.

megkönnyítsék neki a szerelési munkálatokat.

A biciklifelajánlásokról és a -javításról Tamás rendszeresen oszt meg képeket. Keressék Orosz Tamás Facebook-oldalát, ahol a nyilvános megosztások között látható, hogy mennyi és milyen típusú kerékpárok találtak már gazdára általa.

Tamás tűzoltóként egy tipikusan segítő szakmában dolgozik, de személyiségéből adódóan az élet számos más területén is próbál segíteni az embereknek. Vértadásainak száma túl van a negyvenen, részt vesz a hajléktalanoknak ételosztáson, civil állatmentőknek segít kisiával együtt kennelépítésben, kutyasétáltatásban. Madáretetőket is készít maradék raklapokból a Duna-partra. Mint mondja, biciklit szerelni egyébként is szeret, gondolta, miért is ne kösse össze egy-egy jótettel?

T. Sz.

Jövőformáló tudomány

■ A NŐK KÉPZÉSE A TÚLÉLÉSI STRATÉGIÁK KÖZÖTT

Aligha választhatott volna aktuálisabb témakört a Dunaújvárosi Egyetem november 9-11-e között megrendezett Tudomány Hete rendezvénysorozat informatikai konferenciájának, mint a fenntarthatóság, illetve a digitalizáció. „Jövőformáló tudomány” összefoglaló címmel tettek hozzáférhetővé a virtuális térben 7 szekcióban összesen 37 tudományos előadást.

Valamennyit meghallgatni nehézkes lett volna, de izgalmas volt kapcsolódni otthonról egyegy, az életünket nagyon is érintő előadáshoz.

A Fenntarthatósággal és digitalizációval foglalkozó szekcióban Kántor Sztella Nóra ökológiai gazdaságtannal foglalkozó közgazdász Fenntarthatatlansági helyzetjelentés és civilizációs túlélési stratégiák címmel tartott előadásában egységben vázolta fel a Föld ökoszisztémáját, benne az emberi társadalmat és gazdaságát.

Már 1-2 százalékos növekedés is fenntarthatatlan

Látványos grafikonon mutatta be több ezer éves távlatban az emberi népesség növekedését, majd ennek néhány évtizede bekövetkezett robbanását. Tudott adat, mégis meglepő, hogy száz éve mindössze 1,6 milliárd ember élt a földön. A kutató elemezte az okokat is. Míg kétszáz éve a mezőgazdaság fejlődése hozta magával a növekedést, addig napjainkban az orvostudomány fejlődése, a fosszilis energiahordozók használata, a műtrágyák alkalmazása, a mezőgazdaság rohamos fejlődése járult hozzá leginkább a népességrobbanáshoz.

Az előadó párhuzamot vont az emberiség, valamint a természetben megfigyelhető túlszaporodott populációk összeomlása között. Világgazdasági adatokat rendezett hasonlóképp évezredes idővonal mellé. Rámutatott, hogy a világgazdaság évezredre stagnált, és valójában az évi 1-2 százalékos növekedés is tarthatatlan hosszú távon. Ma már látványos a gazdasági növekedés környezeti hatása.

Kitért a gazdaság eredendő alapjára, céljára és működésére.

Vesztébe rohan az emberiség: már csaknem 8 milliárdan élünk a 4,5 milliárd ember eltartására „kalibrált” bolygón

Forrás: pixabay.com

désére. Hangsúlyozta, hogy a Földön az emberi társadalom az ökoszisztéma alrendszere, a gazdaság a társadalom alrendszere, a pénz a gazdaság alrendszere. A gazdaság alapja a nyersanyag és az energia, pontosan felmérhető a fellelhető természeti tőke, és pontosan számontartható a fogyása is. Évről évre közzéteszik az adatokat, miszerint többet használunk ezekből, mint az éves hozam. Példaként említette az erdőirtásokat, a gyakori talajpusztulást, a rétegvizek fogyását. A globális eltartóképesség a természeti tőkével arányosan

csökken. Az adatok grafikonra vetítése látványosan mutatta, ahogyan 1968-70 között deficitbe fordult a világgazdaság, és azóta a deficit mértéke egyre csak nő.

Összeomláshoz vezet az ökológiai túlterhelés

Kitért az előadó az életminőség és az ökológiai lábnyom kapcsolására is. A jelenlegi, egy főre jutó mértékű ökolábnyommal 4,5 milliárd embert képes a Föld eltartani. Műtrágya nélkül mintegy 4, olaj nélkül pe-

lek a jelenlegi gazdasági, társadalmi gyakorlat, valamint a természeti erőforrások felhasználását figyelembe véve. Előadásában Kántor Sztella Nóra egy olyan modell grafikonját mutatta be, amely az összeomlást valamikor 2030-35 közé jósolja. Sokkolóan közeli dátum...

S hogy mégis mit tehetünk, hogy elkerüljük a katasztrófát? A megoldást a környezetterhelés csökkentése jelenti, amelyben a népesség, a fogyasztás és a technológiai hatékonyság számszerű összefüggései szerepelnek. Ez már a zöld energiáról, a nők oktatásáról, a fogamzásgátlásról, az emberi jogokról, a fogyasztás tudatos csökkentéséről, a hulladék feldolgozásáról szól. Láthatók már pozitív kezdeményezések, mint ahogy Dél-Korea vagy Szingapúr elindult a lakosság-szám szabályozása, csökkenése felé, vagy a körkörös gazdaság megteremtése a skandináv országokban.

Túl sokan vagyunk

Azt a tényt, hogy a Föld túlnepesedett, már Kun Ádám, az Ökológiai Kutatóközpont PhD-hallgatója említette a népességrobbanás hatásait elemezve. Érdekes volt hallani, ahogy hasonló eredményekre jutott kutatásaiban, miszerint a Föld tényleg körülbelül 4,5 milliárd ember eltartására képes. Ő is a nők képzésének fontosságát emelte ki a lehetséges megoldási formák között, hiszen a tanult nők egészségesebbek, egészségesebbek a gyermekeik, és a környezetük is.

A szemléletváltás szükségességéről beszélt mindkét előadó, miszerint a versenyt és a növekedést a fenntarthatóságnak kell felváltania. Persze, az újabb jelentős kérdés, hogy ki csökkentse a fogyasztását?

K. É.

Gyémánt szobahőmérsékleten

■ KÉT TÍPUST IS ELŐÁLLÍTOTTAK

A természetben a gyémánt csak hosszú idő alatt, rendkívül magas nyomáson és hőmérsékleten, esetleg hirtelen, becsapódások hatására alakul ki, napjainkban azonban már az emberek is képesek létrehozni ezt az anyagot.

Dougal McCulloch fizikus professzor, a Melbourne-i Királyi Műszaki Intézeti Egyetem munkatársa és kollégái két különböző típusú gyémántot is előállítottak szobahőmérsékleten, pillanatok alatt – írja a The Conversation. Ez az első alkalom, amikor plusz hő nélkül sikerült megalkotni az anyagot.

A szénatomok különböző módon képesek elrendeződni, más-

más anyagokat hozva létre. Egy normál gyémántban az atomok kockaszerű kristályszerkezetben helyezkednek el, de olyan struktúra is létezik, melynek alapja hatszögletű. Ez a hexagonális gyémánt az úgynevezett lonsdaleit, amely igencsak foglalkoztatja a kutatókat, hiszen jóval keményebb lehet a többi gyémántnál.

Az anyagot Arizonában fedték fel egy meteorit kráterében, azóta pedig kisebb mennyiségben laboratóriumokban is elő tudták állítani – igaz, ehhez óriási hőre volt szükség. Az új ta-

nulmányban a szerzők azt írják, a hagyományos gyémánt és a lonsdaleit is létrehozható szobahőmérsékleten, nagy nyomás alkalmazásával.

McCulloch és társai egy kis grafit-szerű széndarabot tettek ki nagy erőnek és nyomásnak, ezzel szimulálva a becsapódásokat. Egyes kutatók úgy gondolják, hogy az objektumok ütközése során a nyomás és az úgynevezett nyíróerő önmagában elegendő a gyémánt formálódásához. A csapat az elektronmikroszkópos elemzés során apró

lonsdaleit- és gyémántdarabokat észlelt a mintában. Az elrendeződés sokban emlékeztetett azokra a nyírási sávoknak nevezett szerkezetekre, amelyek létrejöttekor egy anyag kis területen igen jelentős helyi feszültségnek van kitéve. Ez azt sugallja, hogy a nyíróerőnek valóban komoly szerepe lehet a gyémánt születésében. A szakértők célja az, hogy kísérleti eredményeiket felhasználva folytassák a projektet. A következő lépésben a nyomást szeretnék csökkenteni, a mostani kísérletekben 80 gigapascal volt a legalacsonyabb nyomás, amelyenél még létrejöttek gyémántok (összevetésül: a Föld középpontjában 360 GPa a nyomás).

Forrás: theconversation.com, ng.24.hu

Az év legkörnyezet-szennyezőbb terméke

■ LUXUS ÁSVÁNYVÍZÉ A SZÉGYENDÍJ

A svájci Alpok Kezdeményezés (Alpen-Initiative) nevű természetvédelmi aktivistákból álló csoport szerint idén az év legnagyobb környezetszennyezőjének járó „Ördög Köve” szégyendíjat a grönlandi gleccserekből kinyert luxus ásványvizet gyártó kanadai vállalat érdemelte ki.

A Swissinfo online magazin híradása szerint a természetvédelmi csoport minden évben szavazást rendez, ahol a világ legabszurdabb szállítási megoldásaira lehet voksolni. Az Alpok Kezdeményezés nevű csoport megkeresésére idén közel 6000 ember adta le szavazatát. Nagy többségük sze-

rint a svájci Manor kereskedelmi lánc által értékesített „Berg” ásványvizet (az úgynevezett grönlandi luxus ásványvizet) lett a leginkább környezetszennyező.

„Az olvadt grönlandi gleccserjeget 9600 kilométeren keresztül szállítják. Tekintettel az olvadó jégsapkákra, ez különö-

sen cinikusan hangzik.” – indokolta a díjazást a szervezet. A botrányos környezetvédelmi lánc a jég megolvasztásával kezdődik, a szállítással folytatódik – ami hozzájárul a globális felmelegedéshez, még több olvadást okozva – és végül a hihetetlen magas áron történő eladással zárul.

Mindehhez kell a svájci vásárlók tájékozatlansága is. Ha elolvassák a luxus ásványvíz tartalmát, láthatták volna, hogy semmi olyan nincs benne, ami egy átlagos ásványvízből hiányozna, ráadásul az utóbbiak kereskedelmi forgalomba hozása még a bolygót is kevésbé károsítja. Ám ők pusztán sznobizmusból a grönlandi luxus ásványvíz palackjéért átszámítva majdnem 5000 forintot fizettek.

Az aktivisták szerint a szállítás során a Berg ásványvíz mintegy 794 gramm szén-dioxidot termel palackonként (750 ml). A helyzetet pedig súlyosbítja, hogy Svájcban a vízcsap kinyitásával is kiváló minőségű vízhez lehet jutni.

A bázeli Manor kiskereskedelmi üzletlánc a botrány után úgy döntött, hogy az év végéig visszavonják az ásványvíz forgalmazását. Mindezek mellett azt is bejelentették, hogy a regionális és országos vizekre fognak koncentrálni.

Forrás: swissinfo.ch, tudomanyplaza.hu

A munka paradoxona

■ MIT KEZDJEK MAGAMMAL?

Noha az emberek általában arra vágnak, hogy vége legyen a munkaidőnek és hazamenjenek élvezni jól megérdemelt szabadidejüket, igen gyakran fogalmuk sincs, mihez kezdjenek magukkal.

Így fogalmaz *Csikszentmihályi Mihály* „Flow – Az áramlat – A tökéletes élmény pszichológiája” címmel, az Akadémiai Kiadó gondozásában magyar nyelven is megjelent művében.

Némi élel azt mondhatnánk, hogy a munkát jobban lehet élvezni, mint a pihenést, hiszen a

munkába – ugyanúgy, mint az áramlattevékenységekbe – bele van építve a cél, a visszacsatolás, a szabályok és az elvárások, melyek mind arra bátorítják az embert, hogy elmélyedjen, hogy összpontosítson és átadja magát neki. A szabadidő viszont szervezetlen, és sokkal nagyobb erőfeszítést igényel élvezetessé alakítani. A szokásokat és ismereteket igénylő, szabályokat és célokat felállító hobbik, melyekhez valódi érdeklődés és belső fegyelem is kell, a szabadidőt valóban azzá varázsolják, aminek lennie kell; rekreációvá. Egészében véve azonban az emberek

pihenéskor sokkal kevésbé élnek azzal a lehetőséggel, hogy jól használják fel az időt, mint munkaidőben.

A Fiumében, magyar családba született, s az Egyesült Államokban tanuló, később a Chicagói Egyetemen, majd a kaliforniai Claremont Graduate University professzoraként dolgozó *Csikszentmihályi* tudományos módszerekkel közelít az általa megfogalmazott kérdésekhez. Szakmai felkészültségét és hatását rengeteg hivatkozás, elismerés jelzi. *Martin Seligman*, az Amerikai Pszichológiai Szövetség elnöke a pozitív pszichológia első számú kutatójának nevezte.

A fentiekben említett alapmű 7. fejezetében írja le a következő ellentmondást. Munka közben az emberek ügyesnek és fontosnak, ezért boldognak, erősnek, kreatívnak és elégedettnek érzik magukat. A szabadidejükben, amikor úgy gondolják, nincs sok tennivalójuk és képességeiket sem tudják kihasználni, szomorúnak, gyengének, lehangoltnak és elégedetlennek érzik magukat. Ennek ellenére szeretnének kevesebbet dolgozni és több szabadidőre vágnak. Ezt nevezi *Csikszentmihályi* a munka paradoxonának.

Sz.T.

Szuperérzékeny vagyok?

■ NE LEGYÉL MÁR „OLYAN”!

A szociálpszichológia egyik újnak számító kutatási területe a szuperérzékenység, amely minden ötödik embert érint.

Elaine Aron 1997-ben jelentette meg „Szuperérzékeny vagyok?” című könyvét. A szerző evolúciós elmélete szerint ez a képesség minden populációban növeli a populáció túlélési esélyeit. Embereknél és állatoknál a túlélési stratégia szempontjából kettő típust lehet megkülönböztetni. Az egyik az azonnal cselekvő, a másik a cselekvés előtt megfigyel és a szerzett információkat mélységében dolgozza fel. Ez utóbbiak az úgynevezett szuperérzékenyek, akik az össznépszerűség 15-20 százalékát teszik ki. A túlélés szempontjából előnyös, ha mindkét túlélési stratégia képviselve van a társadalomban, egy bizonyos arányban, ugyanis egyes hely-

Forrás: pixabay.com

zetekben a szuperérzékenység előnyösebb, más helyzetekben viszont az azonnal cselekvő típusok jelentenek előnyt.

A szuperérzékeny személyeket a felszínes dolgok általában nem érdeklik, vagy untatják őket. Jellemzően jobban látják az összefüggéseket, példá-

rendszerre érzékenyebben reagál a külső érzékszervi ingerekre, a hallás, a látás, a tapintás és a szaglás területén. A részletek érzékelése automatikusan zajlik és sok esetben nem is tudatosul azonnal. Nőknél és férfiaknál egyenlő arányban jellemző, genetikailag öröklődő tulajdonság.

Megfelelő szülői támogatással mély érzésű, felelősségteljes, meggondolt, másokat inspiráló, sikeres vezetőkké válhatnak. Ha viszont a szülők nem segítik elő a szuperérzékenységhez szükséges tanulási folyamatot – arra kéri, hogy ne legyen már olyan érzékeny, hibás viselkedésnek tartják –, akkor nem alakul ki a gyerekekben az önelfogadás, ezért gyakoribb náluk a kudarcélmény. Hajlamosabbak lesznek depresszióra és szorongásra, felnőttkorban, a kapcsolataikban és a munkahelyükön is gyakrabban küszködnek problémákkal.

Sz. T.

A kitartó és következetes munkában hisznek

■ „NAPSÜTÉSES” IDŐSZAKRA VÁR A FUTSALCSAPAT

Nyolc éve immár, hogy megszületett az ötlet, majd testet öltött és létrejött Dunaújvárosban a futsalcsapat, amely azóta megjárta a csúcspontokat, és most vitathatatlanul a legnehezebb időszakát éli.

Zemankó Zoltánnal, az egyesület operatív vezetőjével tekintettük át a kezdetektől a dunaújvárosi futsalsport és a csapat sorsát, és szót váltottunk a jövőről is.

– Milyen tervekkel, célokkal vágott neki a szezonnak az együttes?

– A koronavírus okozta nehézségek miatt a tavalyi bajnoki szezont a szövetség először felfüggesztette, majd félbeszakította és lezárta, olyan módon, hogy eredményt sem hirdettek. Ennek következtében viszonylag későn, a nyár elején sikerült elkezdni a tárgyalásokat a játékosokkal és a stábunkkal. Munka szempontjából megfeszített hetek voltak azok, de úgy érzem, hogy eredményesek tudunk lenni és ennek megfelelően hasonló célokkal tudunk nekivágni az idei pontvadászatnak, mint tavaly, azaz továbbra is meghatározó, stabil csapatként szerepelni a futsal NB1-ben. Ebben benne volt az is, hogy akár meglepetést is okozhatunk.

– Hogyan sikerült a keretet a nyáron megerősíteni?

– Évről-évre egyre nehezebb igazolni. Van 20-25 játékos, akikért sorban áll a tíz első osztályú klub. Gazdasági nyelvre lefordítva ez azt jelenti, hogy nagy a kereslet, kicsi a kínálat. Ez a versenyhelyzet azt is eredményezi, hogy egyre több klub indul el abba az irányba, hogy külföldi játékosokat igazol. Mivel meghatározó játékosok és vezetőedzők is távo-

zott a nyáron, így ez a helyzet komoly feladat elé állított minket is. Olyan edzőt kerestünk, aki rendelkezik a kellő tapasztalattal és képes minél több fiatal játékost beépíteni a csapatba. Frank Tamással sikerült is megegyeznünk. Úgy érzem, sikerült jó játékosokat is igazolnunk, sőt az utolsó pillanatokban egy spanyol futsalossal is megegyeztünk, így a kitűzött célok elérése nem tűnt lehetetlennek.

– Az anyagi gazdálkodás mindig pedáns volt, hogyan állt a klub a szezon elindulásakor?

– Az idei szezonnak is úgy vágtunk neki, ahogy a korábbiaknak. Ennek a klubnak soha nem volt tartozása és mindig addig nyújtózkodott, ameddig a takarója ért. Pontos költségvetéssel, gondos, felelős gazdálkodással vágtunk neki a bajnokságnak.

– A bekövetkező fordulat, a főszponzor kiesése, miként érintette, érinti a csapatot?

– A nyári felkészülés és Frank Tamás munkája meghozta az eredményeket is. Egy nagyon jó hangulatú és szakmailag nagyon

szépen fejlődő csapat állt össze néhány hét alatt.

Sajnos a koronavírus-járvány és az acélipar válsága miatt a csapat fő támogatója, az ISD DUNAFERR Zrt. nem tudta a továbbiakban vállalni a szponzorációt. A helyzetet megértettük, elfogadtuk. Sok egyeztetés előzte meg a döntést, és amíg lehetett, kitartott mind a két fél. A célunk közös volt, versenyztetni a csapatot, de sajnos nem találtunk megoldást arra, hogy

nél rosszabbul. Sőt, két szezonban is egy hajszál választott el minket a bronzéremtől. A kitartó és áldozatos munkának köszönhetően pedig közel 70 gyerek versenyez az öt utánpótlás korosztályunkban.

Döntést kellett hoznunk. Vagy feladjuk a bajnokságot vagy megpróbálunk megoldást találni a kialakult helyzetre. A felnőtt, profi játékosokkal közös megegyezéssel szerződést bontottunk. Úgy, hogy mindenkit tisztességgel kifizettünk, azaz az utolsó munkában töltött napig mindenki megkapta a járandóságát. Ezt megtettük a szolgáltatóinkkal is. Így azt ebben a nehéz helyzetben is elmondhatjuk, hogy nincs tartozásunk.

Néhány játékos (Cseresnyés Alex, Csányi Dávid, Slett Kristóf, Dorogi Benjámín és Németh László) vállalta, hogy „amatörként” velünk marad és végigcsinálja a szezont. Mellettük komoly szerepet kapott az U20-as korosztályunk, ők léptek a „nagyok” helyébe. Elszántan dolgoznak hétről hétre és büszkén húzzák magukra az újvárosi mezt. A karmesteri pálcát pedig Facskó József kezébe adtuk. Ez a csapat ma munka és tanulás mellett készül arra, hogy péntekenként pályára lépjen a Haladás, a Berettyó vagy a Ferencváros ellen.

– Milyen a jövőkép ebben a helyzetben?

– Szeretnénk a szezont tisztességgel befejezni és dolgozunk azon, hogy Dunaújvárosban hosszú távon életképes maradjon a futsalsport. Reméljük, hogy a vírushelyzet minél előbb rendeződik és újra „kisüt a nap” felettünk is. Újra nézők ülhetnek a lelátókon és a cégek is kilábalnak a pénzügyi nehézségekből.

Szóládi Zoltán

MŰSZAKBEOSZTÁS 2021 — FOLYTONOS

JANUÁR					FEBRUÁR					MÁRCIUS					ÁPRILIS					MÁJUS					JÚNIUS											
A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D								
1	P	D	É	N	-	1	H	-	É	N	D	-	1	H	É	N	D	-	1	Cs	-	N	D	É	1	Szo	N	-	D	É	1	K	N	D	-	É
2	Szo	D	É	-	N	2	K	D	É	N	-	D	2	K	É	N	-	D	2	P	É	N	D	-	2	V	-	N	D	É	2	Sze	N	-	D	É
3	V	D	É	-	N	3	Sze	D	É	-	N	3	Sze	É	-	N	D	3	Szo	É	N	-	D	3	H	-	N	D	É	3	Cs	-	N	D	É	
4	H	D	-	É	N	4	Cs	D	É	-	N	4	Cs	É	-	N	D	4	V	É	-	N	D	4	K	É	N	D	-	4	P	-	N	D	É	
5	K	-	D	É	N	5	P	D	-	É	N	5	P	-	É	N	D	5	H	É	-	N	D	5	Sze	É	N	-	D	5	Szo	É	N	D	-	
6	Sze	N	D	É	-	6	Szo	-	D	É	N	6	Szo	D	É	N	D	6	K	-	É	N	D	6	Cs	É	N	-	D	6	V	É	N	-	D	
7	Cs	N	D	É	-	7	V	N	D	É	-	7	V	D	É	-	N	7	Sze	D	É	N	-	7	P	É	-	N	D	7	H	É	-	N	D	
8	P	N	D	-	É	8	H	N	D	É	-	8	H	D	É	-	N	8	Cs	D	É	-	N	8	Szo	-	É	N	D	8	K	É	-	N	D	
9	Szo	N	-	D	É	9	K	N	D	-	É	9	K	D	-	É	N	9	P	D	É	-	N	9	V	D	É	N	-	9	Sze	-	É	N	D	
10	V	-	N	D	É	10	Sze	N	-	D	É	10	Sze	-	D	É	N	10	Szo	D	-	É	N	10	H	D	É	-	N	10	Cs	D	É	N	-	
11	H	-	N	D	É	11	Cs	-	N	D	É	11	Cs	N	D	É	-	11	V	-	D	É	N	11	K	D	É	-	N	11	P	D	É	-	N	
12	K	É	N	D	-	12	P	-	N	D	É	12	P	N	D	É	-	12	H	N	D	É	-	12	Sze	D	-	É	N	12	Szo	D	É	-	N	
13	Sze	É	N	-	D	13	Szo	É	N	D	-	É	13	Szo	N	D	-	É	13	K	N	D	É	-	13	Cs	-	D	É	N	13	V	D	-	É	N
14	Cs	É	-	N	D	14	V	É	N	-	D	14	V	N	-	D	É	14	Szo	N	D	-	É	14	P	N	D	É	-	14	H	-	D	É	N	
15	P	É	-	N	D	15	H	É	-	N	D	15	H	-	N	D	É	15	Cs	N	-	D	É	15	Szo	N	D	É	-	15	K	N	D	É	-	
16	Szo	-	É	N	D	16	K	É	-	N	D	16	K	-	N	D	É	16	P	-	N	D	É	16	V	N	D	-	É	16	Sze	N	D	É	-	
17	V	D	É	N	-	17	Sze	-	É	N	D	17	Sze	É	N	D	-	17	Szo	-	N	D	É	17	H	N	-	D	É	17	Cs	N	D	-	É	
18	H	D	É	-	N	18	Cs	D	É	N	-	D	18	Cs	É	N	-	D	18	V	É	N	D	-	18	K	-	N	D	É	18	P	N	-	D	É
19	K	D	É	-	N	19	P	D	É	-	N	19	P	É	-	N	D	19	H	É	N	-	D	19	Sze	-	N	D	É	19	Szo	-	N	D	É	
20	Sze	D	-	É	N	20	Szo	D	É	-	N	20	Szo	É	-	N	D	20	K	É	-	N	D	20	Cs	É	N	D	-	20	V	-	N	D	É	
21	Cs	-	D	É	N	21	V	D	-	É	N	21	V	-	É	N	D	21	Sze	É	-	N	D	21	P	É	N	-	D	21	H	É	N	D	-	
22	P	N	D	É	-	22	H	-	D	É	N	22	H	D	É	N	D	22	Cs	-	É	N	D	22	Szo	É	-	N	D	22	K	É	N	-	D	
23	Szo	N	D	É	-	23	K	N	D	É	-	23	K	D	É	-	N	23	P	D	É	N	-	23	V	É	-	N	D	23	Sze	É	-	N	D	
24	V	N	D	-	É	24	Sze	N	D	É	-	24	Sze	D	É	-	N	24	Szo	D	É	-	N	24	H	-	É	N	D	24	Cs	É	-	N	D	
25	H	N	-	D	É	25	Cs	N	D	-	É	25	Cs	D	-	É	N	25	V	D	É	-	N	25	K	D	É	N	-	25	P	-	É	N	D	
26	K	-	N	D	É	26	P	N	-	D	É	26	P	-	D	É	N	26	H	D	-	É	N	26	Sze	D	É	-	N	26	Szo	D	É	N	-	
27	Sze	-	N	D	É	27	Sz	-	N	D	É	27	Szo	N	D	É	-	27	K	-	D	É	N	27	Cs	D	É	-	N	27	V	D	É	-	N	
28	Cs	É	N	D	-	28	V	-	N	D	É	28	V	N	D	É	-	28	Sz	N	D	É	-	28	P	D	-	É	N	28	H	D	É	-	N	
29	P	É	N	-	D							29	H	N	D	-	É	29	Cs	N	D	É	-	29	Sz	-	D	É	N	29	K	D	-	É	N	
30	Sz	É	-	N	D							30	K	N	-	D	É	30	P	N	D	-	É	30	V	N	D	É	-	30	Sz	-	D	É	N	
31	V	É	-	N	D							31	Sz	-	N	D	É							31	H	N	D	É	-							

MŰSZAKBEOSZTÁS 2021 — 12-24

JANUÁR					FEBRUÁR					MÁRCIUS					ÁPRILIS					MÁJUS					JÚNIUS											
A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D								
1	P	-	É	N	-	1	H	É	N	-	-	1	H	É	N	-	-	1	Cs	N	-	-	É	1	Szo	-	É	N	-	1	K	É	N	-	-	
2	Szo	-	-	É	N	2	K	-	É	N	-	2	K	-	É	N	-	2	P	É	N	-	-	2	V	-	-	É	N	2	Sze	-	É	N	-	-
3	V	N	-	-	É	3	Sze	-	-	É	N	3	Sze	-	-	É	N	3	Szo	-	É	N	-	3	H	N	-	-	É	3	Cs	-	-	É	N	
4	H	É	N	-	-	4	Cs	N	-	-	É	4	Cs	N	-	-	É	4	V	-	-	É	N	4	K	É	N	-	-	4	P	N	-	-	É	
5	K	-	É	N	-	5	P	É	N	-	-	5	P	É	N	-	-	5	H	N	-	-	É	5	Sze	-	É	N	-	5	Szo	É	N	-	-	
6	Sze	-	-	É	N	6	Szo	-	É	N	-	6	Szo	-	É	N	-	6	K	É	N	-	-	6	Cs	-	-	É	N	6	V	-	É	N	-	
7	Cs	N	-	-	É	7	V	-	-	É	N	7	V	-	-	É	N	7	Sze	-	É	N	-	7	P	N	-	-	É	7	H	-	-	É	N	
8	P	É	N	-	-	8	H	N	-	-	É	8	H	N	-	-	É	8	Cs	-	-	É	N	8	Szo	É	N	-	-	8	K	N	-	-	É	
9	Szo	-	É	N	-	9	K	É	N	-	-	9	K	É	N	-	-	9	P	N	-	-	É	9	V	-	É	N	-	9	Sze	É	N	-	-	
10	V	-	-	É	N	10	Sze	-	É	N	-	10	Sze	-	É	N	-	10	Szo	É	N	-	-	10	H	-	-	É	N	10	Cs	-	É	N	-	
11	H	N	-	-	É	11	Cs	-	-	É	N	11	Cs	-	-	É	N	11	V	-	É	N	-	11	K	N	-	-	É	11	P	-	-	É	N	
12	K	É	N	-	-	12	P	N	-	-	É	12	P	N	-	-	É	12	H	-	-	É	N	12	Sze	É	N	-	-	12	Szo	N	-	-	É	
13	Sze	-	É	N	-	13	Szo	É	N	-	-	13	Szo	É	N	-	-	13	K	N	-	-	É	13	Cs	-	É	N	-	13	V	É	N	-	-	
14	Cs	-	-	É	N	14	V	-	É	N	-	14	V	-	É	N	-	14	Sze	É	N	-	-	14	P	-	-	É	N	14	H	-	É	N	-	
15	P	N	-	-	É	15	H	-	-	É	N	15	H	-	-	É	N	15	Cs	-	É	N	-	15	Szo	N	-	-	É	15	K	-	-	É	N	
16	Szo	É	N	-	-	16	K	N	-	-	É	16	K	N	-	-	É	16	P	-	-	É	N	16	V	É	N	-	-	16	Sze	N	-	-	É	
17	V	-	É	N	-	17	Sze	É	N	-	-	17	Sze	É	N	-	-	17	Szo	N	-	-	É	17	H	-	É	N	-	17	Cs	É	N	-	-	
18	H	-	-	É	N	18	Cs	-	É	N	-	18	Cs	-	É	N	-	18	V	É	N	-	-	18	K	-	-	É	N	18	P	-	É	N	-	
19	K	N	-	-	É	19	P	-	-	É	N	19	P	-	-	É	N	19	H	-	É	N	-	19	Sze	N	-	-	É	19	Szo	-	-	É	N	
20	Sze	É	N	-	-	20	Szo	N	-	-	É	20	Szo	N	-	-	É	20	K	-	-	É	N	20	Cs	É	N	-	-	20	V	N	-	-	É	
21	Cs	-	É	N	-	21	V	É	N	-	-	21	V	É	N	-	-	21	Sze	N	-	-	É	21	P	-	É	N	-	21	H	É	N	-	-	
22	P	-	-	É	N	22	H	-	É	N	-	22	H	-	É	N	-	22	Cs	É	N	-	-	22	Szo	-	-	É	N	22	K	-	É	N	-	
23	Szo	N	-	-	É	23	K	-	-	É	N	23	K	-	-	É	N	23	P	-	É	N	-	23	V	N	-	-	É	23	Sze	-	-	É	N	
24	V	É	N	-	-	24	Sze	N	-	-	É	24	Sze	N	-	-	É	24	Szo	-	-	É	N	24	H	É	N	-	-	24	Cs	N	-	-	É	
25	H	-	É	N	-	25	Cs	É	N	-	-	25	Cs	É	N	-	-	25	V	N	-	-	É	25	K	-	É	N	-	25	P	É	N	-	-	
26	K	-	-	É	N	26	P	-	É	N	-	26	P	-	É	N	-	26	H	É	N	-	-	26	Sze	-	É	N	26	Szo	-	É	N	-		
27	Sze	N	-	-	É	27	Sz	-	-	É	N	27	Szo	-	-																					

JÚLIUS					AUGUSZTUS					SZEPTEMBER					OKTÓBER					NOVEMBER					DECEMBER											
A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D								
1	Cs	N	D	É	-	1	V	-	D	É	N	-	1	Sze	D	-	É	N	-	1	H	D	É	N	-	1	Sze	É	-	N	D					
2	P	N	D	É	-	2	H	N	D	É	-	2	Cs	-	D	É	N	-	2	Szo	D	É	-	N	-	2	Cs	-	É	N	D					
3	Szo	N	D	-	É	3	K	N	D	É	-	3	P	N	D	É	-	3	V	D	-	É	N	-	3	Sze	D	É	-	N	-					
4	V	N	-	D	É	4	Sze	N	D	-	É	4	Szo	N	D	É	-	4	H	-	D	É	N	-	4	Cs	D	-	É	N	-					
5	H	-	N	D	É	5	Cs	N	-	D	É	5	V	N	D	-	É	5	K	N	D	É	-	5	P	-	D	É	N	-	5	V	D	É	-	N
6	K	-	N	D	É	6	P	-	N	D	É	6	H	N	D	-	É	6	Sze	N	D	É	-	6	Szo	N	D	É	-	6	H	D	-	É	N	
7	Sze	É	N	D	-	7	Szo	-	N	D	É	7	K	-	N	D	É	7	Cs	N	D	-	É	7	V	N	D	É	-	7	K	-	D	É	N	
8	Cs	É	N	-	D	8	V	É	N	D	-	8	Sze	-	N	D	É	8	P	N	-	D	É	8	H	N	D	-	É	8	Sze	N	D	É	-	
9	P	É	-	N	D	9	H	É	N	-	D	9	Cs	É	N	D	-	9	Szo	-	N	D	É	9	K	N	-	D	É	9	Cs	N	D	É	-	
10	Szo	É	-	N	D	10	K	É	-	N	D	10	P	É	N	-	D	10	V	-	N	D	É	10	Sze	-	N	D	É	10	P	N	D	-	É	
11	V	-	É	N	D	11	Sze	É	-	N	D	11	Szo	É	-	N	D	11	H	É	N	D	-	11	Cs	-	N	D	É	11	Szo	N	-	D	É	
12	H	D	É	N	-	12	Cs	-	É	N	D	12	V	É	-	N	D	12	K	É	N	-	D	12	P	É	N	D	-	12	V	-	N	D	É	
13	K	D	É	-	N	13	P	D	É	N	-	13	H	-	É	N	D	13	Sze	É	-	N	D	13	Szo	É	N	-	D	13	H	-	N	D	É	
14	Sze	D	É	-	N	14	Szo	D	É	-	N	14	K	D	É	N	-	14	Cs	É	-	N	D	14	V	É	-	N	D	14	K	É	N	D	-	
15	Cs	D	-	É	N	15	V	D	É	-	N	15	Sze	D	É	-	N	15	P	-	É	N	D	15	H	É	-	N	D	15	Sze	É	N	-	D	
16	P	-	D	É	N	16	H	D	-	É	N	16	Cs	D	É	-	N	16	Szo	D	É	N	-	16	K	-	É	N	D	16	Cs	É	-	N	D	
17	Szo	N	D	É	-	17	K	-	D	É	N	17	P	D	-	É	N	17	V	D	É	-	N	17	Sze	D	É	N	-	17	P	É	-	N	D	
18	V	N	D	É	-	18	Sze	N	D	É	-	18	Szo	-	D	É	N	18	H	D	É	-	N	18	Cs	D	É	-	N	18	Szo	-	É	N	D	
19	H	N	D	-	É	19	Cs	N	D	É	-	19	V	N	D	É	-	19	K	D	-	É	N	19	P	D	É	-	N	19	V	D	É	N	-	
20	K	N	-	D	É	20	P	N	D	-	É	20	H	N	D	É	-	20	Sze	-	D	É	N	20	Szo	D	-	É	N	20	H	D	É	-	N	
21	Sze	-	N	D	É	21	Szo	N	-	D	É	21	K	N	D	-	É	21	Cs	N	D	É	-	21	V	-	D	É	N	21	K	D	É	-	N	
22	Cs	-	N	D	É	22	V	-	N	D	É	22	Sze	N	-	D	É	22	P	N	D	É	-	22	H	N	D	É	-	22	Sze	D	-	É	N	
23	P	É	N	D	-	23	H	-	N	D	É	23	Cs	-	N	D	É	23	Szo	N	D	-	É	23	K	N	D	É	-	23	Cs	-	D	É	N	
24	Szo	É	N	-	D	24	K	É	N	D	-	24	P	-	N	D	É	24	V	N	-	D	É	24	Sze	N	D	-	É	24	P	N	D	É	-	
25	V	É	-	N	D	25	Sze	É	N	-	D	25	Szo	É	N	D	-	25	H	-	N	D	É	25	Cs	N	-	D	É	25	Szo	N	D	É	-	
26	H	É	-	N	D	26	Cs	É	-	N	D	26	V	É	N	-	D	26	K	-	N	D	É	26	P	-	N	D	É	26	V	N	D	-	É	
27	K	-	É	N	D	27	P	É	-	N	D	27	H	É	-	N	D	27	Sze	É	N	D	-	27	Szo	-	N	D	É	27	H	N	-	D	É	
28	Sze	D	É	N	-	28	Szo	-	É	N	D	28	K	É	-	N	D	28	Cs	É	N	-	D	28	V	É	N	D	-	28	K	-	N	D	É	
29	Cs	D	É	-	N	29	V	D	É	N	-	29	Sze	-	É	N	D	29	P	É	-	N	D	29	H	É	N	-	D	29	Sze	-	N	D	É	
30	P	D	É	-	N	30	H	D	É	-	N	30	Cs	D	É	N	-	30	Szo	É	-	N	D	30	K	É	-	N	D	30	Cs	É	N	D	-	
31	Szo	D	-	É	N	31	K	D	É	-	N						31	V	-	É	N	D							31	P	É	N	-	D		

JÚLIUS					AUGUSZTUS					SZEPTEMBER					OKTÓBER					NOVEMBER					DECEMBER											
A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D		A	B	C	D								
1	Cs	-	-	É	N	1	V	-	É	N	-	1	Sze	É	N	-	-	1	P	-	-	É	N	1	H	-	É	N	-	1	Sze	N	-	-	É	
2	P	N	-	-	É	2	H	-	-	É	N	2	Cs	-	É	N	-	2	Szo	N	-	-	É	2	K	-	-	É	N	2	Cs	É	N	-	-	É
3	Szo	É	N	-	-	3	K	N	-	-	É	3	P	-	-	É	N	3	V	É	N	-	-	3	Sze	N	-	-	É	3	P	-	É	N	-	
4	V	-	É	N	-	4	Sze	É	N	-	-	4	Szo	N	-	-	É	4	H	-	É	N	-	4	Cs	É	N	-	-	4	Szo	-	-	É	N	
5	H	-	-	É	N	5	Cs	-	É	N	-	5	V	É	N	-	-	5	K	-	-	É	N	5	P	-	É	N	-	5	V	N	-	-	É	
6	K	N	-	-	É	6	P	-	-	É	N	6	H	-	É	N	-	6	Sze	N	-	-	É	6	Szo	-	-	É	N	6	H	É	N	-	-	
7	Sze	É	N	-	-	7	Szo	N	-	-	É	7	K	-	-	É	N	7	Cs	É	N	-	-	7	V	N	-	-	É	7	K	-	É	N	-	
8	Cs	-	É	N	-	8	V	É	N	-	-	8	Sze	N	-	-	É	8	P	-	É	N	-	8	H	É	N	-	-	8	Sze	-	-	É	N	
9	P	-	-	É	N	9	H	-	É	N	-	9	Cs	É	N	-	-	9	Szo	-	-	É	N	9	K	-	É	N	-	9	Cs	N	-	-	É	
10	Szo	N	-	-	É	10	K	-	-	É	N	10	P	-	É	N	-	10	V	N	-	-	É	10	Sze	-	-	É	N	10	P	É	N	-	-	
11	V	É	N	-	-	11	Sze	N	-	-	É	11	Szo	-	-	É	N	11	H	É	N	-	-	11	Cs	N	-	-	É	11	Szo	-	É	N	-	
12	H	-	É	N	-	12	Cs	É	N	-	-	12	V	N	-	-	É	12	K	-	É	N	-	12	P	É	N	-	-	12	V	-	-	É	N	
13	K	-	-	É	N	13	P	-	É	N	-	13	H	É	N	-	-	13	Sze	-	-	É	N	13	Szo	-	É	N	-	13	H	N	-	-	É	
14	Sze	N	-	-	É	14	Szo	-	-	É	N	14	K	-	É	N	-	14	Cs	N	-	-	É	14	V	-	-	É	N	14	K	É	N	-	-	
15	Cs	É	N	-	-	15	V	N	-	-	É	15	Sze	-	-	É	N	15	P	É	N	-	-	15	H	N	-	-	É	15	Sze	-	É	N	-	
16	P	-	É	N	-	16	H	É	N	-	-	16	Cs	N	-	-	É	16	Szo	-	É	N	-	16	K	É	N	-	-	16	Cs	-	-	É	N	
17	Szo	-	-	É	N	17	K	-	É	N	-	17	P	É	N	-	-	17	V	-	-	É	N	17	Sze	-	É	N	-	17	P	N	-	-	É	
18	V	N	-	-	É	18	Sze	-	-	É	N	18	Szo	-	É	N	-	18	H	N	-	-	É	18	Cs	-	-	É	N	18	Szo	É	N	-	-	
19	H	É	N	-	-	19	Cs	N	-	-	É	19	V	-	-	É	N	19	K	É	N	-	-	19	P	N	-	-	É	19	V	-	É	N	-	
20	K	-	É	N	-	20	P	É	N	-	-	20	H	N	-	-	É	20	Sze	-	É	N	-	20	Szo	É	N	-	-	20	H	-	-	É	N	
21	Sze	-	-	É	N	21	Szo	-	É	N	-	21	K	É	N	-	-	21	Cs	-	-	É	N	21	V	-	É	N	-	21	K	N	-	-	É	
22	Cs	N	-	-	É	22	V	-	-	É	N	22	Sze	-	É	N	-	22	P	N	-	-	É	22	H	-	-	É	N	22	Sze	É	N	-	-	
23	P	É	N	-	-	23	H	N	-	-	É	23	Cs	-	-	É	N	23	Szo	É	N	-	-	23	K	N	-	-	É	23	Cs	-	É	N	-	
24	Szo	-	É	N	-	24	K	É	N	-	-	24	P	N	-	-	É	24	V	-	É	N	-	24	Sze	É	N	-	-	24	P	-	-	É	N	
25	V	-	-	É	N	25	Sze	-	É	N	-	25	Szo	É	N	-	-	25	H	-	-	É	N	25	Cs	-	É	N	-	25	Szo	N	-	-	É	
26	H	N	-	-	É	26	Cs	-	-	É	N	26	V	-	É	N	-	26	K	N	-	-	É	26	P	-	-	É	N	26	V	É	N	-	-	
27	K	É	N	-	-	27	P	N	-	-	É	27	H	-	-	É	N	27	Sze	É	N	-	-	27	Szo	N	-	-	É	27	H	-	É	N	-	
28	Sze	-	É	N	-	28	Szo	É	N	-	-	28	K	N	-																					

A VILÁG MEGKORONÁZÁSA, AVAGY TRÓNFOSZTÁSA

Eszter szokása szerint a következő évi naptárába vezette át a jeles ünnepnapokat és évfordulókat. Azt a fajta határidőnaplót szerette, amiben egyben látta a hetet. A legfontosabb történéseket, eseményeket és a leadott munkáit is ebben rögzítette. Kedvelte a színes gél-tollakat, az egyes témákat színenként különböztette meg. A Covid-19-cel kapcsolatos feljegyzéseit feketével, a születés- és névnapokat pirossal, a programokat kézzel jegyezte be, a zöldek az egyebek, így színekkel telt meg a naptár-napló. Tehát, amint vezette át 2021-be a számára fontos napokat, a fekete betűs jegyzetei olvasgatása közben újból átélte mindazt, ami 2020-ban félelemmel és szorongással töltötte el.

A feje tetejére fordult az élet, az addigi jelmondatok dugába dőltek. Ne tölts annyi időt a virtuális térben, ismerd meg a világot, lépj ki a komfortzónádból, öleld meg a másikat! Most pedig: Maradj otthon! Dolgozz otthonról! Kerüld a testi kontaktust! Felejtse el az utazásokat!

Eszter idősebb fia és menyé január második hetétől Kubából írták leveleiket: „Itt vagyunk Havannában, minden rendben! Ma 11-kor találkozunk a barátaitokkal a nagykövetségen.” „Nagyon jól sikerült a találkozó, megmutatták a rezidenciájukat, meghívtak egy szuper helyre ebédelni, utána elsétáltunk egy kis helyi piacra.” „Ma is hosszú napunk volt, megnéztünk minden látnivalót. Nagyon erőteljes és egyedülálló Havanna hangulata. Ettünk egy igazi karibi kubai ebédet, marhahús roston sültve, piros szószban, főzőbanánnal. Utána átsétáltunk a Forradalom tere, ahol a Belügyminisztérium épületén egy hatalmas fém Che Guevara-arckép sziluettje díszel, amit este kivilágítanak, nagyszerű volt látni.” Attól függően, miként sikerült az internetes kapcsolatfelvételük, a levélváltások nem szakadtak meg, útjuk további állomásairól, Vinales-völgyi és tengerparti élményeiről leveleztek. Szerencsésen hazatértek január 21-én.

Január 23-án lezárták a kínai Vuhan városát. Aznap 2500 új megbetegedés történt. A vírus terjedni kezdett Kínában, megjelent Thaiföldön, az Egyesült Államokban és Dél-Koreában is. Másnapról további 15 város került karantén alá Hupej tartományban.

Olaszországban a Covid-19 január vége óta fertőzhető és terjedhető az országban – állt a későbbi, tényfeltáró tudósításokban. Ez, fontossága miatt, utólag került be Eszter naplójába. Február első hétvégéjén ugyanis Eszter kisebbik fia munkatársaival együtt – még mit sem sejtve – elutazott Olaszországba, a Viareggio-i Karneválra. Valójában nem sok kedve volt hozzá, de meggyőzték, ne hagyja ki, jól fogja érezni magát.

Február közepén – bízva a járvány megszűnésében – Eszterék lefoglalták a szállást és a repülőjegyet Lisszabonba azzal, hogy a Liszt Ferenc repülőtéren június 6-án 12 óra 5 perckor száll fel a gépük, és június 9-én, kedden 20 óra 20 perckor érnek ismét magyar földre.

Olaszország Veneto régiójában február 20-án megtörtént az első covidos halálos eset, a következő napokban újabb két halálos áldozata volt a vírusnak. Lombardia és Veneto tartományt lezárták, be- és kilépési tilalmat rendeltek el. Február 28-án nyilvántartásba vették Németországban az első fertőzött beteget, megindult a Covid-19-fertőzöttek számának gyors emelkedése. Franciaországban a „gátszakadás napja” február 29-edike volt.

Március 4-én a koronavírus-járvány elérte Magyarországot, 15-én hunyt el idehaza az első koronavírusos beteg – egy 75 éves férfi – szövődeményekben. Becslések szerint a fertőzött, de még be nem azonosított betegek száma ezer fő. Március 9-én 9 embernél diagnosztizáltak koronavírus, 67 ember karanténban van. 11-én országos vészhelyzetet rendelt el a kormány. Intézménylátogatási tilalom az egyetemeken, megtiltották a 100 főnél nagyobb belté-

ri és az 500 főnél nagyobb kültéri rendezvényeket. Mindenféle gazdasági kár, pénzügyi veszteség a járvány lezajlását követően pótolható, azonban a járvány során áldozattá váló családtagjainkat, szeretteinket soha, senki sem tudja pótolni. Kerüljük el a nyilvános rendezvényeket! Home office. Eszter otthonról dolgozik. A hónap végétől kijárási korlátozások. Az élelmiszerboltokat és a patikákat a 65 év felettiek 9 és 12 óra között látogathatják.

A tömeg fél. A koronavírus-járvány új jelenség. Annyi dolgot kell újratanulnunk! A gazdasági és társadalmi károk mértékéről pedig halvány fogalmunk sincs – idézet *Thomas Pueyo* író Pöröly és Tánc című tanulmányából.

Április 8-án, Eszter születésnapján 58 halottat regisztráltak idehaza. Aznap bejegyzése: Járvány természeti és társadalmi rendszerek interakciójából lesz – *Boda Zolt* gondolatai. Kolonizáltuk a bolygót, egyre többen vagyunk, egyre szorosabban élünk, ezer olyan helyen jelennek meg a kórokozók, ahol korábban nem. Fel kellene hagynunk bizonyos gyakorlatokkal: nincs több élőállat-piac, óvatosabb terjeszkedés, visszafogott reprodukció és emberi mobilitás.

A karantén szó eredetét is feljegyezte: negyven napot jelentett a XIV. századi velencei kikötőkben. Belépés előtt a hajók személyzetének ennyi időt kellett elkülönítve töltenie ahhoz, hogy kiderüljön, van-e ragályos beteg a fedélzeten.

Reprezentatív kutatás keretében május 1-én megkezdődött az országos szűrési program. *Kiszely Márta* klinikai szakpszichológus szerint, aki bagatellizálja a helyzetet, az is szorong, de azt a megoldást választja, hogy nem akar tudomást venni róla. Fontos, hogy ebben a fenyegető helyzetben ne csak fenyegető dolgokra figyeljünk, hanem pozitív jelzéseket is kapjunk. Érdemes elszakadni a hírektől. A negatív gondolatok elterelésére alkalmasak azok a tevékenységek, amelyek lekötik a figyel-

Hieronymus Bosch: Az utolsó ítélet (1506-1508, részlet)

münket. Eszter még többet kertészkedett és süteményeket készített.

Ajúnus 4-ei kormányzati koronavírus-tájékoztatón bejelentették, hogy a járvány nyugvópontra érkezett. A gyógyultak majdnem annyian vannak, mint az aktív fertőzöttek. Eszter kihúzta a nap-tárában a lisszaboni kirándulást, elment fodrászhoz, Miklóssal a dunaföldvári halászcárdában elfogyasztottak egy halászelevet és megbeszéltek a világ folyását, még inkább annak „állását”. A Balatonon a gyerekekkel vízre tették a csónakot és a nyár folyamán minden hétvégét együtt töltötték. Horgásztak, friss balatoni halakat fogyasz-

tottak, strandoltak, kerékpároztak, nagyokat sétáltak és örültek egymásnak. Június 16-án elfogadta az Országgyűlés a veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló törvényt.

Ajúlius elsejei hivatalos statisztikák arról adtak számot, hogy nagyjából 56 ezer magyar eshetett át a koronavírus-fertőzésen, és a más országokból behurcolt fertőzés bármikor okozhat járványfellángolást. Július 13-án a külföldről történő behurcolás veszélye miatt a kormány bizonyos országok kapcsán beutazási korlátozásokról döntött. A hónap folyamán megtelt a Balaton. Aki tehetett, már március végén a fővárosból családostul leköltözött, Balázsek

is ezt tették, a lányok végig a szeptembert várták, hogy megint iskolába, közösségbe mehessenek.

Eszter naptárának augusztusi bejegyzései között egyetlenegy, járvánnyal kapcsolatos hír sem szerepelt. Mesélni azért tudna arról, hogy micsoda összevisszaság képződött a fejekben, a vírustagadók és a vírustól félk táborában, összeesküvés-elméletekben, az oltóanyag körüli konspirációkban, valamint a maszkhasználatban. A lélegeztetőgépekről ne is beszéljünk!

Szeptemberben sorra húzta ki ilyenkor megszokott programjait. Lecsökkentette társadalmi aktivitását, édesapját és anyósát óvta az emberi butaságoktól és a vírustól. Férfiének a kedvenc ételeit készítette, felülírva három évtizede tartó egészségóvó programját. Ki tudja? Ki tudja, mit hoz a jövő? Elmúlt 65 éves. A veszélyeztetett korcsoportba lépett.

Október közepén Eszter és családja beadatta az influenza elleni oltást. Kiderült, alig vannak oltáspártiak körülöttük. A rokonok és ismerősök sorra jöttek elő egyforma történeteikkel: amikor beadatták, rá néhány napra, majdnem belehaltak. Ugyanezek várják a tutibiztos vakcinát, a legjobbat, amivel nem ültetnek beléjük chipet – az amerikaiak, az oroszok, a kínaiak... Akik egyesek szerint egymásra szabadították a vírust, a másik gazdaságának tönkretételére. Hm... Vírusháború. Képtelenség! Egy pillanatra sem hitte el Eszter.

Advent első vasárnapján, november 29-én arról szóltak a reggeli híradások, hogy a világban 62 millió ember fertőződött meg, ebből másfél millióan meghaltak. Idehaza másfél millióan estek át koronavírus-fertőzésen. Ez a lakosság 15 százaléka. Előző nap 152-en haltak bele a vírus okozta szövődményekbe és nemcsak tüdőgyulladásba, hanem más szervi bajokba. A vírus megtámadja a májat, a vesét, a hasnyálmirigyet, az erek falát. Kettő vagy több kísérőbetegség – magas vérnyomás, cukorbetegség, nagyobb mérvű elhízás – több mint 87 százalékban növeli a kórházba kerülés kockázatát. Száz tesztelt személyből 30 pozitív tesztet mutat. A 30 és a 79 év közöttieknél tombol a vírus.

Száz éve volt utoljára világjárvány. A spányolnátha egyik áldozata Ady Endre volt. Szőcs Géza költőt idén november 14-én a pomázi temetőben búcsúztatta a lánya. Elárulta, hogy szeretett apja nem akart tudomást venni a világjárványról...

Szente Tünde

„Csodák pedig léteznek, csak nem vesszük észre őket, mert ablakot kell pucolnunk.”

Résre nyílt ölelés

Csengettek. Megérkezett Károly a gyerekekért, elkérte őket két hétre, ő meg nem ellenkezett. Minden évben otthon töltötték a karácsonyt, most a járvány miatt nem utaznak. Feldíszítették a fát, amihez a kamasz fiúk is ragaszkodtak, és tegnap este tartották a karácsonyi vacsorájukat. Szokatlan volt a szűk kör, hisz szülei házában több mint tízen ülték körbe az asztalt. Az ajándékokat nem bontották ki, azt majd csak ma este, rendes időben.

– Készen vagytok? – vette sorra őket Károly, majd hozzá fordult: – Szívesen látunk, ha meggondolnád magad.

– Nem, nem, köszönöm, kedvesek vagytok – háritott mosolyogva.

– Egyedül leszel? Mit fogsz csinálni?

– Semmit teszek – válaszolt nevetve. Komolyan gondolta. Nem kutatja élete értelmét, földi élete feladatát, nem készíti a következő év minden napjára érvényes életstratégiát, nem állít célokat, nem tesz fogadalmakat, csak egyszerűen semmit tesz: – Vettem néhány jó könyvet, egy olvasófotelt és egy puha takarót – magyarázkodott.

– Hát jó. Boldog karácsonyt! – nyújtott át egy aranyba burkolt dobozt Károly, majd a gyerekekhez fordult: – Köszönjétek el, indulunk.

Izgatottan fogták a csomagjukat, nyitották az ajtót, miközben jókívánásaikat repítették felé. Luca futott vissza. Belefúrta magát az ölebe, átölelte, szorította, pillanatokig, vagy percekig, nem tudná megmondani. Különös érzés remegte át.

Évekkel korábban záródott le. Azt hitte, élete legboldogabb karácsonyára készülődik. Sikerrel zárult kétéves kutatóprojektye, ami fontos volt neki. Addig minden Károlyról szólt, a tehetségéről, az eszéről, a nagyszerűségéről. Nem volt féltékeny, de nem akart a külföldre szakadt férfi otthoni háttere lenni. Nem várta el senki tőle, hogy komolyabb helyen dolgozzon, hisz a három gyerek, a háztartás betöltötte a mindennapokat. Bizonyítani akart. Mit is? Akkor tudta, de mára szanaszét guruló üveggolyókká váltak érvei. Sikeresnek érezte magát, ragyogott. Lucával ajándékokat vásároltak, majd gondolt egyet, és Károly munkahelyéhez hajtott. A kocsiban várakoztak, amikor Károly odalépett egy oszlop mellett álldogáló nőhöz. Átölelte, a nő hosszú haja meglíbbent, lábát kissé felemelte. Örökre belé vésődött a távoli, homályos mozdulat. Az már kiesett az agyából, hogyan keveredett haza, hogyan pakolta össze a bőröndöket, szervezte át a repülőjegyeket. Menekült kibilientett világából. Addig sírt, míg elfogytak a könnyei. Csak keserűséget és tehetetlenséget érzett. Tudta, hogy vége. Kapott jó tanácsokat, gondolja át, a három gyerek, megbocsátás, egyedül nem egyszerű. Tudta, de szeretne volna megőrizni azt a huszonkét évet, amely közös botladozásaiakkal, jó és rossz döntéseikkel, civakodásokkal, boldogsággal ragyogó napokkal az övék volt. Képtelen volt megtagadni egyetlen percét is, beledobni a kompromisszum megsemmisítő darálójába.

Legszántabban öleléseiket kötözte körbe. Egykor régen a szalagavatón kérte fel táncolni Károly, és ahogy lenni szokott, a heves rockot lassú számú váltotta. Erővel, mégis puha gyengédséggel vonta magához. Abban a pillanatban beleremegett az energiaburokba, ami körülvette őket. Maradt a bizsergető érzésből a hangos civakodásokat feloldó ölelésekre is. Erőt, biztonságot adott neki még akkor is, ha egy fárasztó nap után csak arra futotta elalvás előtt, hogy a férfi hónaljához fúrja magát.

Képzeletben puha fehér gyolcsba tekert minden pillanatot, minden napot, minden évet. Észre sem vette, gyolcsai zárt páncélba álltak össze. Tudattalanul zárta ki életéből a testi érintést a baráti hátba veregetéstől a simogatásig. Még a szemkontaktusnak is határt szabott mélységei előtt. A derűt építette nap mint nap maga és a gyerekek miatt, hogy elviseljék az olykor rájuk zuhanó rosszkedvet. Bizony voltak nehéz órái, amikor kívül csendesen mosolygott, belül hangosan, könny nélkül zokogott. Tudatosan háritotta a sajnálatot, az önsajnálatot. Ezerszer átgondolta utolsó évüket Károssal, és a felszín alól előjöttek a jelek. Bizony, még ha róla és a gyerekekről is szól a történet, egy párkapcsolatban minden eseményhez két ember kell. És akkoriban ő még maga számára is elveszett a képtelen teljesítménykényszer miatt. Keserű a tanulság, de legalább az együtt töltött tartalmas éveket sikerült megoldalmaznia a mocskolódások elől. Sikerült megtartani Károlyt apaként, távoli barátként.

A férfiakkal nem tudott mit kezdeni. Mondogatta anyuja, húga, bárátnője, még fiatal vagy, nem maradhatasz egyedül. Ő makacsul hajtogatta:

– Nem vagyok egyedül, a srácokkal egy népes család vagyunk. Időm sincs – hátrított, és ez utóbbi igaz is volt.

Valójában észre sem vette a személye iránti érdeklődést. Természetes következetességgel, ösztönből, szigorúság nélkül hátrított minden, nőiessége felé irányuló közeledést. Kemény nő legendája lebegte körbe, pedig nagyon is gyenge volt. Néha erős készletet érzett, hogy lepakolja önként vállalt köveit, de az önsajnálát, mint kulcsszó visszatartotta. Nem érzett férhihiányt. Egy nyári délután egyik munkatársa fejéhez is vágta, miután mereven elutasította:

– Ne játszd a szende szüzet! Tudod, ki hiszi el, hogy egy ilyen jó nő három éve nem dugott senkivel!

– Nem kell elhinned! Elég, ha én tudom – zárta le a méltatlan vitát. Persze, hiányzott, de nem a férfi, nem a szeretkezés. Hiányzott, hogy elengedhesse magát, hogy tévedhessen, hogy elejthessen dolgokat, hogy tétován lépegethessen. Hiányzott valaki, aki összeszedi esetlen mozdulatait, félretolja végtelen kételkedéseit, válaszol a fel sem tett kérdésekre, néha helyeselve megerősíti mindennapjaiban. De ügyesen manipulálta magát, hiányát begyömöszölte páncélja alá. Nem engedte meg magának, hogy egy fél pillanatra is felmerüljön, nincs minden rendben. Jó keretet adott ehhez pörgős élete, a munkahelyi projektek, a gyere-

keivel kialakított eleven kapcsolat, utazásai gyakorisága, szülei, húga sűrűbb látogatása. Telezsúfolta a nap huszonnégy óráját.

Nem engedett be egy távoli mosolyt, egy esetleges mozdulatot sem. Kikoptak életéből az érintések, testiek és lelkiek egyaránt. Egyetlen kifejezéssel magyarázta meg magának a természetellenes állapotot: érzelmi intelligencia.

Ezért lepődött meg az imént Luca ölelésén. Máskor is öleltek, Luca igényli. Most valami apró rezgést hozott magával. Mintha rést nyitott volna a páncélján.

Végére ért a pakolásnak, elindította a mosogatógépet, és kinézett az ablakon. Szikrázó napsütés fonta körbe a folyópartot. Magára vette kabátját, a fiókból elővette napszemüvegét. Gondolta, sétál egyet, iszik egy forró italt, vesz egy mandulatortát a karcsony esti családi videós találkozóhoz.

Sapkáját levette, szabadjára engedve bozontos haját. Üres padot keresett, ahol elkortyolhatja forró kávéját. Napszemüvegén át egy pillanatra belenézett a napba, és elindult. Ebben a pillanatban megcsúszott, hanyatt vágódott, a papírpohár messzire repült kezéből. Hirtelen egy erős kar nyúlt alá azzal a gyöngédséggel, amit ezer éve ismer-

nek sejtjei. A padhoz segítette egy fiatalember. Maszkkal a száján kérdezte:

– Jól van?

– Persze – válaszolt anyanyelvén, mint aki nem tudja, hol van.

– Persze – ismételte meg a fiatalember mosolyogva.

– Kérem – váltott angolra, majd óvatosan levette arcáról a maszkot. Így tett a fiatalember is, majd már hogy megismerték egymást, visszatették. Érezte az időtlen pillanat különleges rezgését. Egymás szemében kutakodtak. Millió kérdés tokolodott, óvatos figyelmeztetések pisszentek a fejében. Kissé tétovázott, és döntött. Nem engedi, nem bízza a véletlen sodrására a csodát. Ez most van itt, ez most lehet az övé, ha elfogadja.

– Kérem – fordult a fiatalemberhez, mozdulatával utalva a várt segítségre.

– Persze – mosolygott a másik, és mint valami szárnyaszegett madarat, óvatosan felsegítette a padról. Átkarolta, miközben ő a vállához támaszkodott. Érezte közös rezgésüket. Bizonyossággal tudta, hogy hátrahagyhatja páncélját. Élvezte a puha fekete kabátban megtalált helyét. Szemét a szikrázó nap felé emelte. Nem kellett figyelnie, könnyedén lebeghetett az út felett.

Kaszás Éva

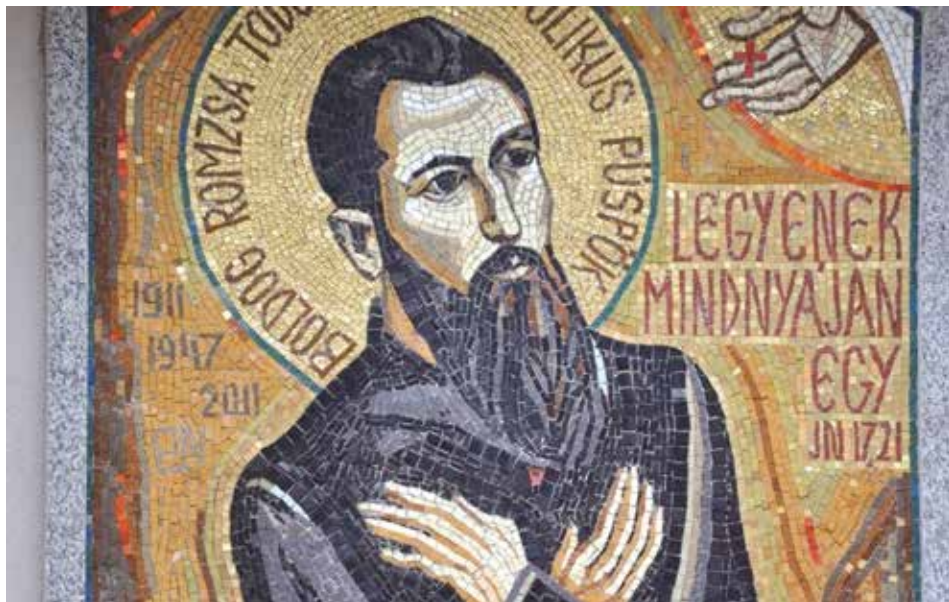
Édouard Manet: Két róza (1882)

VÁLTOZÓ IDŐK

Karácsony környékén az emberek gyakrabban keresik fel a templomokat.

A templomoknak különös atmoszférája van. Amikor templomba lépek, semmihez sem hasonlítható érzés kerít hatalmába. Minden templom másként érint meg, más hatást gyakorol rám. A főhajó kapuján belépve lecsendesedik a lélek. Megérintenek a falak, egyfajta feszültséggel telik meg a levegő, a fények játéka külön életre kel. A Szent Pantaleimon templomba lépve sincs ez másképp. És mégis...

Gyermekkoromban néhanap engedtem a könnyörgésnek, s olyankor drága, szeretett nagymamám elcipelhetett templomba. Most, amikor megyek, önszántamból teszem.

Változnak az idők.

Az új görögkatolikus templom a régmúlt, ezeréves Pentelére épített egykori monostor feltételezhető stílusát idézi, ugyanakkor modern stílusjegyekkel. Nyáron klimatizált falai, télen padlófűtés gondoskodik arról, hogy a hívek kényelme zavartalan legyen. Pedig ez néhány emberöltővel ezelőtt elképzelhetetlen volt, nemhogy alapfeltétel.

Változnak az idők.

Az igazán nagy embereken a korszakokat meghatározó egyéniségeket szoktuk érteni. Akik saját koruk eszmei, politikai, gazdasági (fő)szereplői, vezetői. Akik egyetemes hatást gyakorolnak a jelenre, a jövőre. Izmusok névadóivá lépnek elő. Így van ez a világi életben.

Az egyház a legnagyobbjait boldoggá, majd szentté avatja. Évszázadok óta.

A Szent Pantaleimon Templom oltárába Romzsa Tódor ruhájának egy darabkája került ereklyeként. Romzsa Tódor élete maga volt a példamutatás, a békés ellenállás mintaképe. A később Romániához csatolt kárpátjai Nagybocksón született, a munkácsi kórházban halt meg 36 évesen. Hat nyelven beszélt, munkássága az etnikumok közti ellentétek kibékíthetőségének szép példája. A szovjet vallás- és egyházüldözés idején határozottan elutasította a Rómával való egység megtagadását és a Pravoszláv Egyházba való áttérést, kitartásra és egységre szólítva papjait és híveit. Anyanyelvén misézett, amikor ez tiltott volt. Egyetemi tanulmányait a római Gregoriana Egyetemen végezte, summa cum laude eredménnyel licen-

ták meggyilkolni. A kísérőivel együtt hazafelé tartó püspök lovas kocsiját a szomszéd falu (Iványi) közelében a hóhérok a katonai teherautójukkal legázolták, a sebesülteket autókurblival agyba-főbe verték. A főpap nem halt meg, mert egy arra haladó postai teherautó félbeszakította a mészárlást, és a faluból kirohanó, kaszákkal, vasvillákkal felfegyverzett emberek menekülésre készítették a bérgyilkosokat. Azonban a főpap súlyosan megsérült, életmentő műtetre szorult. A többi sebesülttel együtt beszállították a munkácsi kórházba. Itt a neves fősebész: Alekszandr Fegyinyec sikeresen megműtötte, de a KGB takarítónőként alkalmazott egy ügynököt, aki az éjszakai orvosi ellenőrzés alatt egy kuráre-injekcióval megmérgezte őt.

A merénylet célja a hívők megfélemlítése, a papok megtörése volt. De ez mégsem következett be. A püspök temetése gyásznapi volt Kárpátalja görögkatolikusai számára.

Változnak az idők.

Sztálint bűnei egy részét halála után nyilvánosságra hozták, koporsóját egy csendes éjszaka, titokban eltávolították Lenin Mauzóleumából és a Kreml falának tövébe temették. Bekövetkezett a desztalinizáció időszaka.

Romzsa atyát a lerombolt ungvári katedrális kriptájába temették, majd 2003-ban, azonosítást követően az ungvári székesegyház Szent Kereszt mellékoltárában helyezték nyugalomra. Ezt követően előbb vértanúvá, majd 2001-ben boldoggá avatta II. János Pál pápa.

Bizony, változnak az idők.

2020. október 18-án, az egykori Sztálinvárosban új templomot szenteltek. A görögkatolikus egyház főoltárába helyezett ereklye nem más, mint Romzsa Tódor egykori reverendájának egy darabkája.

Valaha a párt eszméiről, no meg Leninről hirdették, hogy élt, él és élni fog. Lenin meghalt, szobrai Sztálinéhoz hasonlóan ledöntötték, eltávolították. A szocializmus mint eszme megbukott, mint korszak valószínűleg végleg véget ért. Ezzel szemben a templom oltárán ez áll: IC XC NIKA – vagyis „Ihuc Xpictoc Nika” – Jézus Krisztus győzedelmeskedik. Folyamatos melléknévi ige-névként... egyfolytában.

Van, ami nem változik.

ciázott, de doktorálásra már nem térhetett vissza Rómába, mert Sztálin, a generalisszimus célpontjává vált.

Sztálin, akiről könyveket írtak, szobrokat emeltek, városokat és izmust neveztek el, az akkori világ legnagyobb, legrettegettebb alakja volt. Dunapentele szocializmust építő népe a Vörös Könyvben nyilatkozta ki, hogy szeretné a nevét viselni. 1951-ben aztán le is cserélték a határban a táblákat, tíz évig Sztálinváros – és ékköve, a Sztálin Vasmű – hirdette a „bölcs vezér” hatalmasságát. 1961-ig. Akkor vette fel mai nevét Dunaújváros (és a gyár neve is Dunai Vasmű lett).

Hiába: változnak az idők.

Romzsa Tódor titkos likvidálását maga Sztálin engedélyezte. Először a lócai filiális templom felszentelését követően próbál-

Amikor csak azt tudod, hoggy nem tudod

Kisbabaként születünk, „kisbabaként” megyünk el. Kisgyerekként járásunkra a totyogás, beszédünkre a motyogás a jellemző. Aztán felnőtt létünkben az öregedés vége felé haladva, valahogy megint ez a két szó, ez a két jelző lesz, ami legjobban leír bennünket. És ezzel nincs is semmi gond, a születés és az elmúlás az élet rendje. Amivel azonban jó, ha foglalkozunk, átgondoljuk és átértékeljük az az, hogy hozzátartozóként hogyan viszonyulunk a tényhez, hogy nagyszüleink, szüleink, kedves idős barátaink megöregednek. Nincs rá szó, hogy mennyit tud segíteni önmagunknak, ha őket nem aggályoskodó, megrögzött szokásaikhoz ragaszkodó, lassan mozgó öreg bácsiként és néniként tekintjük, hanem kisbabaként...

Olyan kisbabaként, aki visszatérve régi önmagához, totyog és motyog. Aki, mint minden kisgyerek, kicsit megriad a világ új dolgaitól és ezért is sok törődést, figyelmet, segítséget és támogatást igényel. Különösen igaz ez, ha egyik szülőnkéről van szó, aki Alzheimer-betegségben szenved.

Az Alzheimer-kór „önálló” betegség, amelyet – a tudomány jelen állása szerint – a központi idegrendszerben történő szövettani elváltozásokra, sejtelhalásra, valamint egy speciális anyagnak az idegrendszerben történő lerakódására, illetve gyulladásokra – ebből következően a biokémiai folyamatokban történő változásokra – származtatnak vissza a szakemberek. A szellemi hanyatlás lefolyása az első tünetek jelentkezésétől átlagosan hét-tíz év. A

beteg fokozatosan eljut a nevek elfelejtésétől, majd az általános feledékenységétől kezdődően az idő- és térbeli tájékozódási zavarokon át, a célirányos cselekvések, a tervezés, majd az önálló életvitel teljes eltűnéséig.

És igen, az orvostudomány is fontos, de talán fontosabb a sok érzés, ami itt a betegség kapcsán felszínre kerül: aggodás, nyugtalanság, szorongás és feszültség. A betegséggel megküzdő anyukám-

ilyenkor a valóságot, hanem az érzéseivel, az aggodalmával foglalkozni, azt elfogadni, meghallgatni és úgy megnyugtatni. Az érzés, az együttérzés a kulcsszó. Ami még segíteni tudott, az a humor és a zene.

Anya, amikor már sok dologra nem emlékezett, és tudatosan vagy tudattalanul palástolni szeretne volna ezt, sok „gumimondatot” alkotott, mint „Ha hideg az idő fel kell öltözni” vagy „Meglehet, hogy így van”. Ezek mindig

zésére anya mindig, de mindig azt mondta: „Hát, jó, megpróbálok”. Egykori, egészséges belső személyisége a betegség rosszabbodásával is jelen volt valahol mélyen, és azt sugallta, hogy ha van egy feladat, akkor márpedig ő megcsinálja.

Egy alkalommal, abban az időszakban, amikor néha-néha még tiszta volt a tudata, Anya csendben üldögélt a szobában, egyenes derékkal, előre nézve. Ekkoriban már olyan kérdésekre sem tudott érdemben reagálni, hogy mi történt vele a héten, mit evett tegnap, vagy mit fog csinál-

Carl Larsson: Suzanne a zongoránál (c. 1900)

nak erősebb téveszmés napjai során valós érzései voltak: félt, hogy a vezetékek kigyulladnak a falban, vagy, hogy egyik családtagunk eltűnt, ezért mindenáron meg kell őt keresni. Nekem rengeteget segített ekkor, hogy tudtam: nem lebeszélni, vagy megmagyarázni kell neki

kihúzták a csávából, de a szemében ott volt egy kis mosoly, ilyenkor mindig mondtam neki: „Anyuci, Te huncut vagy!” és erre egyszerre, önkéntelenül elneveztük magunkat. Egy jó ideig zeneterapeuta is járt hozzá, kis ütős és húros hangszereket hozott, és a játékos feladatok elvég-

ni ma délután. Láttam, hogy ott, az ágyán ülve valami mélyen foglalkoztatja, valamiben elmerült. Odaültem mellé és megkérdeztem, hogy min gondolkodik.

Azt válaszolta: „Nem tudom. Csak azt tudom, hogy nem tudom.”

Tóth Szilvia

NÉPSZERŰ KARÁCSONYI ITALOK A VILÁG MINDEN TÁJÁRÓL

Noha a karácsonyt a kereszténység egyik legfontosabb ünnepeként tartják számon, nagyon sok nem keresztény ember is ünnepli világszerte, mint az emberi szeretet ünnepét. A karácsony ünneplése számos hagyománnyal jár együtt, egy-egy adott kultúrától függően ilyenkor ajándékot adnak egymásnak az emberek, égőkkel, színes üveggömbökkel, girlandokkal, szaloncukorral, fagyönggyel és más ékítményekkel díszített karácsonyfát állítanak, üdvözlőlapokat küldenek egymásnak, békés hangulatú karácsonyi muzsikát hallgatnak, templomi szertartásokban vesznek részt, otthon pedig ünnepi asztalt terítenek, rajta hagyományos karácsonyi ételekkel. A számos vagy inkább számtalan tradíció egyikeként sok helyütt különleges, alkalomhoz illő italokkal is törekednek emelni az ünnepi lakomák fényét.

A klasszikus forralt almabor, a tojáslikőr és a forró csokoládé jól ismert ünnepi italok a közeli kultúrákban, de a világ más helyein ezektől eltérő, akár egzotikusnak is mondható italféleségek egészítik ki az ünnepi asztal kínálatát, vagy szolgálnak kísérőként a családi és baráti összejövetelek meghitt hangulatához. A karácsonyi időszakban egyes népek által jellemzően fogyasztott italokból szemezgetünk ebben az összeállításban.

Ponche Navideño – Mexikó

A Las Posadas, a mexikói karácsonyi ünnepségek december 16-ától 24-éig tart. Ilyenkor a legtöbb otthonban elkészítik a tradicionális forró gyümölcspuncsot, a Ponche Navideño-t. Ez a forró gyümölcسالátához hasonlatos csemege meglehetősen sokféleképpen előál-

lítható, rendkívül változatos összetevőkből. Mehet bele a rumtól a tequiláig mindenféle égetett szesz és különféle gyümölcsök: citrusfélék, alma, körte, cukornád, aszalt szilva, mazsola. Ami nem maradhat ki belőle, a speciális aromát szolgáltató tejocote, azaz mexikói galagonya, amely már az aztékok óta jól ismert ínyencség, és a tamarind hüvelyek, amelyek édes-savanykás ízt kölcsönöznek az italnak. Természetesen a fahéj és a szegfűszeg sem hiányozhat, de más, egzotikus fűszereket is felhasználnak a készítéshez az országban egymás mellett élő különböző kultúrák saját hagyományainak megfelelően.

Máktej – Litvánia

A máktej hagyományos litván ital vagy éppen fogyasztásától függően leves, és egyike a karácsony estéjén felszolgált 12 tételből álló menüsor fogásainak. Általában a kúciukai-val együtt fogyasztják,

ami egy vaníliás, vajos kekszféleség, és ugyancsak tradicionális karácsonyesti étel.

A máktej előállításához egy vagy két pohár mákra van szükség. A mákot körülbelül egy napig vízben áztatják, és a vizet időnként cserélik rajta. Ezután leszűrik, a magokat összetörik egy turmixgépben (vagy egy mozsárban, kézi erővel), amíg csak fehér folyadékká nem válik. Hozzáadnak némi felforralt

és lehűtött vizet, majd a mákot újra megszűrik és összetörik. Ezt a folyamatot többször megismétlik annak érdekében, hogy jó máktej-koncentrátum alakuljon ki. A sűrítmenyt aztán forrásban lévő vízzel hígítják, amelynek mennyisége ízlés és családi szokások kérdése, attól függően, hogy a mákaromát milyen mértékben preferálják az elkészült italban. Végül ízesítésként hozzáadnak némi cukrot vagy mézet ízlés szerint.

Crema de vie – Kuba

„Az élet krémje”, amely tulajdonképpen egy egzotikus tojáslikőr, karácsonykor minden kubai asztalon megtalálható. Az elkészítése kevesebb mint negyedóra, de a fogyasztása ennél sokkal hosszabb ideig örvendeztet meg az ünnepi asztal körül a családot.

Bár valójában egy sima tojáslikőr, de nem hasonlít a szupermarketekben vásárolható kanárisárga, híg lötyökhöz, hanem sűrű, szuperédes, különleges ízű csemege, amellyel tökéletesen zárható egy ünnepi étkezés.

Alapként egy szirupot készítenek, amelyet citromhéjjal, fahéj-rúddal, vaníliadarabokkal főznek fel. Ha kihűlt, tojássárgájával, sűrített tejjel, vaníliakivonattal és természetesen rummal keverik. Néhányszor leszűrik, hogy selymesen sima legyen, majd hagyják kihűlni. Az ital titka a citrom alkalmazásában és a tojássárgája bedolgozásában rejlik, és természetesen a rum minőségében, amelynek kiválóan kell lennie. Az eredményként kapott finomság karamellás és vaníliás ízhatású, amely tökéletesen illeszkedik a melengető rum aromájához. Állítólag, aki egyszer megkóstolja, többet nem mulasztja el a karácsonyi asztalra állítani.

Glühwein – Németország

A Glühwein vagyis a forralt bor Németország kedvenc karácsonyi itala. A német elnevezés ragyogó bort jelent, állítólag az izzó vasról kapta a nevét, amivel régen forralták. A legrégebbi dokumentált előfordulása 1420 körüli időkre tehető, egy német nemeshez köthetően, aki egy különleges, aranyozott tartályt tartott magánál, amelyből az édes és fűszeres folyadékot kortyolgatta. A recept alig változott az ital megjelenésének kezdete óta, most is vörösbor az alapja, különféle népszerű fűszerekkel kombinálva, beleértve a citrusféléket, a fahéjat, a csillagánizst, a szegfűszeget és a vaníliát, mindezt cukorral édesítve. Néha az italt fogyasztják Schuss-szal (lövessel), amely általában rum vagy valamilyen likőr.

Valójában a Glühwein számos változatban létezik más régiók kultúrájában is Skandináviától Törökorszáig, Olaszorszáig, Franciaorszáig és Hollandiáig, sőt, egyes dél-amerikai országokban is jól ismerik. A vörös-, esetenként fehérbor mindenütt alapként számít, de a hozzáadott fűszereket, illetve kiegészítő szeszes italokat illetően meglehetősen széles a választék.

Colemono – Chile

A Cola de mono vagy Colemono (szó szerint „majomfarok”) egy hagyományos chilei ital, amit karácsony körül fogyasztanak. Mind állaga, mind pedig íze a „Fehérorosz” fantázianevű koktéllra hasonlít. Természetesen készülhet alkohollal és alkohol nélkül is, így az egész család fogyaszthatja.

Az ital nem túl bonyolult, összetevői között megtalálható az aguardiente, (erős, akár gyümölcsből, akár gabonából, akár cukornádból erjesztett és lepárolt, alkoholos ital - a szerk.) a tej, a kávé, a vanília és a szegfűszeg. Először elkeverik a tejben a cukrot, a vaníliát, a fahéjat és a szegfűszeget, majd felforralják az egészet. Hagyják

kihűlni, utána pedig hozzáadják a kávé. Ezután öt percre felteszik újra melegedni, majd a végén hozzáadják a szeszes italt – főként rumot – és a csipetnyi szerezcsendőt. A legvégén kiszűrjük belőle a fűszereket, és hagyják kihűlni. Ízlés szerint egy kis cukorral édesíthető.

A név eredetéről több elmélet létezik, a legnépszerűbb Pedro Montt elnökhöz, becenevén El Mono Montt-hoz vagyis Majom Montt-hoz kapcsolódik. Eszerint egy esti fogadás alkalmával Montt távozni készült, és kérte a pisztolyát, egy Coltot. Meggyőzték, hogy maradjon, és szórakozzon tovább. Végül minden bort megittak, és a vendégek még mindig szomjasak voltak, és elkezdték összekeverni a tejet, kávé, aguardientét és cukrot. Idővel az ital nagy népszerűsége tette szert, és elkezdték „Colt de Montt”-nak hívni, ami végül „Cola de Monó”-vá, még később pedig „Colemono”-vá alakult. Ez utóbbi név szerepel már a szótárakban és ezt használják a közbeszédben is.

Agua de Valencia – Spanyolország

Nem mondható hagyományos karácsonyi italnak, hiszen először 1959-ben készült ez a koktél, de később olyan népszerűsége tette szert elsősorban Valenciában, hogy azóta jellemzően a karácsonyi

asztalra is kerül belőle. A neve megtévesztő, valójában egy csepp víz sincs ebben a kellemes aromájú itókában, viszont cava, azaz Champagne-módszerrel erjesztett katalán pezsgő annál inkább, némi ginnyel, vodkával és narancslével keverve. Amilyen finom, olyan egyszerűen és könnyen elkészíthető, miután a hazai hipermarketek bővülő italkínálatának köszönhetően ma már Magyarországon is elérhető áron kapható cava, főleg a Freixenet és a Codorniu márkájával lehet találkozni a polcokon.

Canelazo – Kolumbia

A Canelazo egy forró alkoholos ital, amelyet különösen karácsony táján Ecuador Andok-hegyvidékén, Kolumbia, Peru és Argentína északi részén fogyasztanak, az ünnepek alatt utcai árusoknál is kapható. Jellemzően aguardiente (cukornád-alkohol), cukor vagy panela (cukornád levének kipréselésével készült, nem kristályosított cukorféle) és agua de canela (fahéjjal forralt víz) hozzáadásával állítják elő. A Canelazo-t hagyományosan házi készítésű aguardiente-vel készítik, de palackozott alkoholt is használnak. Sokféle variánsa van a receptnek. Gyakran készül gyümölcslével (pl. naranjilla, maracuja). Néha szegfűszeget adnak hozzá, és van, hogy az alkoholt kihagyják belőle.

Gál László

Új funkcióval bővült a 112-es segélyhívó vonal

Egyes iOS és Android rendszerű okostelefonok a segélyhívás helyszínadatait automatikusan továbbítják a rendőrség központjába, így segítve a hívásfogadó operátort a segélykérés helyszínének gyorsabb és pontosabb meghatározásában.

Magyarországon 2013-ban vezették be a 112-t egységes európai segélyhívószám-

ként, ami ingyenesen hívható mind vezetékes, mind mobiltelefonról bárhol az Európai Unióban. A 112 nem lépett a meglévő nemzeti segélyhívószámok helyébe, azokkal párhuzamosan működik, és csak és kizárólag emberi életeket, környezetet veszélyeztető veszélyhelyzet esetén szabad hívni, a rosszin-

dulatú és fals hívások indoklatlanul terhelik a rendszert. Az AML-(Advanced Mobile Location) funkció segíti a hívásfogadó operátort a segélykérés helyszínének gyorsabb és pontosabb meghatározásában. Akár 5 méteres pontossággal be tudják azonosítani a segélyhívás helyszínét abban az esetben, ha a hívást

iOS vagy Android rendszerű okostelefonokról indítják.

A mobiltelefon-használóknak semmilyen alkalmazást nem szükséges telepíteniük, a 112 hívásával egy időben a telefon automatikusan aktiválja a funkciót és a helyszínadatakat közvetlenül a legközelebbi Hívásfogadó Központba továbbítja.

Dunaújváros sportjáért

Dunaújváros MJV Közgyűlése minden évben „Dunaújváros Sportjáért” díjat adományoz. Az elismerés azon személyeknek és közösségeknek adományozható, akik Dunaújvárosban a testnevelés és sport területén kiváló munkát végeztek, vagy kimagasló sporteredményeket értek el. A díj elhunyt személynek posztumusz díjként is adományozható. A díjazott személyre bárki javaslatot tehet 2020. december 20-ig, írásban. A javaslat-

nak tartalmaznia kell a díjra méltónak tartott személy vagy közösség nevét, elérhetőségét, a díjra jelölt személy bemutatását, amelyben leírja a testnevelés és sport területén kifejtett munkáját és részletesen ismerteti az eredményeit, illetve hogy miért tartja érdemesnek a „Dunaújváros Sportjáért” díjra. A javaslatokat 2020. december 20-ig írásban kell eljuttatni *Pintér Tamás* polgármesterhez (2400 Dunaújváros, Városháza tér 1-2.).

December 8-án került sor a vállalati kitüntetések átadására a Karbantartási Igazgatóságon. A szűk körű ünnepségen *László Ferenc* egységvezető adta át a jól megérdemelt jutalmakat. *Orha Sándor* emelőlégép-felülvizsgáló Dunaferri Kiváló Dolgozó, *Jézso István* forgácsoló Művi Elismerő Okevel, *László Tibor* üzemvezető-helyettes pedig ISD Dunaferri Zrt. Kiváló Dolgozó elismerésben részesült. Gratulálunk a díjazott kollégáknak!

FONTOS INFORMÁCIÓK

Üzemi mentők:
4-104

Mobiltelefonról:
06 (20) 883-4-104

Üzemi tűzoltóság:
4-410

Központi diszpécser:
13-11

Biztonsági Igazgatóság
diszpécserközpont:

26-07, 11-79

Tudakozó:
9

Ősz a Meleghengerműnél - Fotó: Michel János

Szent Borbála-érem

A Covid-19 vírusveszély felerősödése miatt idén online esemény formájában rendezték meg december 4-én a Szent Borbála napi országos központi ünnepséget. Az ünnepség hagyományainak megfelelően *Palkovics László* innovációs és technológiai miniszter díjakat adományozott a bányászati és kohászati szakterületen kiváló munkát végző szakembereknek. Több díjazott mellett Szent Borbála-érem miniszteri elismerésben részesült *dr. Sevcsik Mónika*, az ISD DUNAFERR Zrt. RMS és HR-igazgatója is.